

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Zhodnocení možností zavedení distančních forem školení okrskových volebních komisí

Ministerstvo vnitra

červen 2021

Aktivita je realizována **v rámci projektu „Podpora elektronizace vybraných oblastí veřejné správy v gesci Ministerstva vnitra“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016054. Projekt je spolufinancován z prostředků Evropské unie, Operačního programu Zaměstnanost.**

Obsah

Úvod	4
Okrskové volební komise a průběh školení	6
1.1. Členství v OVK	6
1.2. Činnost OVK během voleb	7
1.3. Školení OVK	8
1.4. Změny ve volebním procesu z důvodu protiepidemických opatření	10
1.4.1. Opatření v běžných volebních komisích	10
1.4.2. Zvláštní způsoby hlasování	10
1.4.3. Průběh školení OVK během pandemie v roce 2020	11
1.5. Distanční školení volebních komisí v zahraničí	12
1.5.1. Velká Británie	12
1.5.2. Rakousko	14
1.5.3. Slovensko	15
1.5.4. Polsko	16
1.5.5. Litva, Moldavsko, Spojené státy americké	17
1.5.6. Doporučení pro tvorbu distančního školení	18
Distanční školení	21
2.1. Definice pojmů	21
2.1.1. Distanční vzdělávání, multimedialita	21
2.1.2. E-learning a distanční školení	22
2.1.3. Synchronní a asynchronní výuka	23
2.2. Nástroje distančního školení	25
2.2.1. Videokurz	25
2.2.2. Webinář	25
2.2.3. E-learningový kurz	26
2.2.4. Learning management system (LMS)	26
2.2.5. M-learning	28

2.2.6. LXP	29
2.2.7. Hypertextové odkazy	29
2.2.8. Prezentace.....	29
2.3. Výhody a nevýhody distančního školení	31
2.3.1. Přínosy distančního školení	31
2.3.2. Nevýhody distančního školení	32
2.3.3. Shrnutí	33
Zhodnocení zavedení distančního školení OVK	35
3.1. Požadavky na distanční školení	35
3.2. Nástroje distančního školení a vhodnost jejich využití.....	36
3.2.1. Poskytnutí studijních materiálů	37
3.2.2. Webinář či online přednáška.....	39
3.2.3. E-learningový kurz	43
3.2.4. LMS systém	45
3.3. Forma zavedení distančního školení.....	48
3.3.3. Povinné či dobrovolné distanční školení.....	48
3.4. Dopad na právní úpravu	49
3.5. Shrnutí.....	49
Závěr	52

Úvod

Členové okrskové volební komise (OVK) dohlíží na řádný proces hlasování v daném volebním okrsku a zajišťují celkový průběh hlasování včetně dohledu na správnost a tajnost hlasování či kontroly pořádku ve volební místnosti. Následně sčítají hlasy, vyhotovují zápis o průběhu a výsledků hlasování a odevzdávají volební dokumentaci. Členové OVK jsou tudíž při zajištění hladkého průběhu voleb nepostradatelní.

Aby tyto úkony mohli náležitě vykonávat, účastní se vybraní členové komise před jednotlivými volbami zákonem stanoveného školení, které zajišťují pověřené obecní úřady (POÚ) spolu s krajskými úřady (KÚ) a Českým statistickým úřadem (ČSÚ). Konkrétně se jedná o školení k zásadám hlasování a k systému zjišťování a zpracování výsledků hlasování, kterého se ze zákona účastní předsedové, místopředsedové a zapisovatelé.

V současnosti je preferována prezenční forma školení, avšak v krajských a senátních volbách v roce 2020 byl využit také distanční způsob provedení školení a to z důvodu šíření onemocnění covid-19 a s tím spojených protiepidemických opatření. Distanční školení může být v této situaci vhodnou alternativou, jelikož omezuje kontakt většího množství osob na jednom místě a chrání účastníky školení před nákazou. Tento způsob školení také umožňuje proškolit větší počet členů komisí, které z kapacitních důvodů nelze uskutečnit prezenčně. Školení by se díky tomu mohli účastnit i běžní členové OVK. Přínosem distančního školení je také větší flexibilita pro členy komisí, kteří se nemusejí uvolňovat ze zaměstnání a cestovat na místo, kde je školení prováděno. Výhodou také je, že si školení mohou procházet opakovaně dle svých potřeb.

Zároveň však může distanční způsob školení přinášet výzvy. Současná situace je problematická zejména proto, že neexistuje sjednocená a ucelená metodika školení. Organizátoři školení tak nemají k dispozici dostatečné podklady pro jeho provedení. Zavedení a realizace distančního školení tudíž klade zvýšené nároky na organizátory, kteří musí této formě přizpůsobit učivo. Pro školitele zvyklé na prezenční provedení školení může být náročné upravit výuku a zachovat přitom obsah učiva a efektivitu výkladu. Navíc pouhé sdílení materiálů na internetových stránkách nemusí být dostačující náhrada prezenčního školení. Také z pohledu členů komise se jedná o

výzvu, jelikož jim nedostatečně připravené distanční školení nemusí předat potřebné informace k plnění úkonů během voleb. Distanční školení navíc od účastníků vyžaduje větší soustředění a motivaci k učení, může tedy být pro některé jednotlivce náročnější než klasické prezenční školení.

Distanční školení tudíž přináší výzvy i přínosy, které jsou obsahem tohoto dokumentu, jehož cílem je analyzovat možnosti zavedení distančního školení OVK do praxe. V první kapitole je pro uvedení do tématu popsána role členů OVK během volebních dnů a jsou zde také popsány změny v organizaci jejich práce z důvodu zavedení protiepidemických opatření za účelem omezení šíření onemocnění covid-19. Dále je zde popsán dosavadní průběh školení OVK i s ohledem na úpravy, jež nastaly kvůli epidemické situaci. Na konci kapitoly je věnován prostor také stavu ohledně distančního školení volebních komisí v zahraničí. V následující kapitole jsou definovány základní pojmy jako je distanční výuka, distanční školení a e-learning a jsou zde popsány jednotlivé nástroje distanční výuky. Kapitola také obsahuje zhodnocení možných výhod a problémů, které jsou spojené se zavedením distančního školení. Poslední kapitola se zabývá možným využitím těchto technik při školení OVK v ČR. Záměrem dokumentu je tudíž zmapovat dosavadní průběh školení OVK v ČR a zahraničí a analyzovat možné formy distančního školení, které by mohly doplnit stávající školící systém.

Okrskové volební komise a průběh školení

První kapitola je úvodem do tématu okrskových volebních komisí (OVK) a jejich školení. Jsou zde popsány podmínky členství v OKV a pracovní náplň činností OVK během voleb. Poté je již popsán současný průběh voleb i samotného školení, a to i s ohledem na změny z důvodu protiepidemických opatření. Je zde také popsána praxe ze zahraničí.

1.1. Členství v OVK

Členem OVK se může stát občan ČR, který v den složení slibu člena komise dosáhl věku nejméně 18 let, u něhož nenastala překážka ve výkonu volebního práva a který není kandidátem do voleb, pro které je komise vytvořena. Okrsková volební komise se skládá z předsedy a místopředsedy, členů komise a zapisovatele, jenž je jmenován starostou. Každá strana kandidující v daných volbách může delegovat jednoho člena a jednoho náhradníka do OVK v jednotlivých volebních okrscích¹.

Členství v OVK vzniká složením slibu zpravidla na prvním zasedání OVK, na kterém se rovněž losuje předseda a místopředseda komise. Ti se poté spolu se zapisovatelem účastní povinného školení, které doposud probíhalo hlavně prezenční formou. Absolvování školení se eviduje podpisem na prezenční listině, jejíž přílohou je obsah školení. Pokud daní členové nesplní stanovené školení, snižuje se jim zvláštní odměna na úroveň řadového člena. Výjimkou jsou situace, kdy je člen OVK vylosován za předsedu nebo místopředsedu, anebo dojde k výměně zapisovatele v době, ve které již nešlo zajistit účast na školení².

---

¹ Pravidla pro členství v OVK, činnosti komise a další podrobnosti jsou popsány v jednotlivých volebních zákonech: Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů. Z důvodu roztříštěnosti informací do jednotlivých volebních zákonů je v následujících poznámkách zmíněno pouze „viz volební zákony“.

² Viz volební zákony.

Členství v OVK dle volebních zákonů zaniká dnem ukončení činnosti OVK; úmrtím; okamžikem, kdy předseda OVK obdrží písemné prohlášení o vzdání se funkce člena OVK; okamžikem, kdy předseda OVK obdrží písemné odvolání člena komise tím, kdo jej delegoval; pozbytím státního občanství; nebo ve dnech voleb, nevykonává-li člen OVK svoji funkci a jeho nepřítomnost trvá nepřetržitě déle než 2 hodiny.

1.2. Činnost OVK během voleb

Okrsková volební komise³ se skládá z předsedy, místopředsedy, zapisovatele a ostatních členů. Funkce předsedy spočívá zejména v tom, že zahajuje, přerušuje a ukončuje hlasování, odpovídá za pořádek ve volební místnosti a jejím okolí, jeho pokyny jsou závazné pro všechny přítomné a kontroluje správnost sčítání hlasů, případně jej přímo organizuje. Místopředseda zastupuje předsedu v jeho nepřítomnosti. Zapisovatel, kterého do funkce jmenuje starosta obce, řídí losování předsedů a místopředsedů na prvním zasedání, zajišťuje, aby během hlasování bylo ve volební místnosti u každého člena OVK uvedeno jméno, příjmení, funkce v komisi a údaj o tom, kým byl delegován či jmenován do funkce a pořizuje zápis z jednání komise.

Během volebních dní členové OVK připravují a organizují hlasování v jednotlivých volebních místnostech, což zahrnuje kontrolu vybavení volební místnosti (umístěný velký státní znak; vyvěšené vzory hlasovacích lístků, prohlášení kandidáta o vzdání se kandidatury nebo odvolání kandidátů a dalších informací; dostatečné množství hlasovacích lístků a prázdných úředních obálek; volební schránka, přenosná volební schránka; výpis ze stálého seznamu voličů a další), kontrolu totožnosti voliče a zápis jeho účasti do seznamu voličů, dohlížení na správnost a tajnost hlasování, asistenci voličům a zajištění hlasování do přenosné volební schránky. Po skončení hlasování sčítají odevzdané hlasy, vyhotovují

---

³ Dokument není zaměřen na zvláštní okrskové volební komise, které jsou zřizovány na zastupitelských úřadech v zahraničí pro volby do Poslanecké sněmovny a pro volbu prezidenta republiky. Ačkoli pro členy zvláštních okrskových volebních komisí ze zákona neplatí povinnost účastnit se školení, i pro ně jsou připravovány školící materiály. Příklad školícího materiálu je k dispozici zde: https://www.volby.cz/cz/prez2018video_zvo.htm.

zápis o průběhu hlasování a pečeti volební dokumentaci, kterou odevzdají do úschovy obecnímu úřadu⁴.

Členové OVK nejenže zajišťují celkový průběh voleb ve volebních místnostech, ale také sehrávají kontrolní roli. V případě podezření na narušení regulérnosti průběhu hlasování či sčítání hlasů mohou členové OVK na tuto skutečnost upozornit předsedu, odmítnout podepsat zápis o průběhu hlasování, nebo zapsat své výhrady do zvláštního protokolu. Členové OVK navíc musí umět reagovat na nenadálé situace, které mohou vést i k přerušení hlasování.

Okrskové volební komise jsou tudíž základním volebním orgánem pro provedení voleb, na jejich práci závisí regulérnost hlasování a správnost výsledků voleb. V ČR probíhá šest druhů voleb (volby do obecních a krajských zastupitelstev, volby do Poslanecké sněmovny, volby do Senátu, volba prezidenta republiky a volby do Evropského parlamentu).

1.3. Školení OVK

Školení OVK se ze zákona povinně účastní předsedové, místopředsedové společně se zapisovateli. Školení se týká dvou oblastí – zásad hlasování a systému zjišťování a zpracování výsledků voleb. POÚ zajišťuje a provádí školení k zásadám hlasování a spolupracuje na organizaci školení k systému zjišťování a zpracování výsledků voleb, které provádí ČSÚ. Podíl jednotlivých úřadů na organizaci školení se různí, v některých krajích se na provedení školení podílejí více POÚ, jinde KÚ. Obecně ale KÚ zpracovávají metodické materiály a poskytují POÚ metodickou podporu.

Školení obvykle trvá hodinu a půl až dvě hodiny. Výklad školitelů zahrnuje PowerPointovou prezentaci s hlavními informacemi a instruktážní videopořad. Přednášky jsou vedeny frontálně, školitel prezentuje výklad a účastníci školení přijímají dané informace. Frontální forma přednesu je vhodná pro větší počet posluchačů, jelikož přednes směřuje na všechny účastníky najednou a umožňuje školitelům zaměřit se na klíčové části daného tématu⁵. Aktivnějšímu zapojení účastníků brání fakt, že se jednoho bloku školení účastní několik volebních komisí zároveň.

---

⁴ Viz volební zákony či Pokyny pro postup okrskových volebních komisí při zjišťování výsledků hlasování ve volebním okrsku, které pro jednotlivé volby zpracovává ČSÚ. Pokyny jsou dostupné zde: https://www.volby.cz/cz/pokyny_okrsky.htm.

⁵ Více o frontální výuce zde: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogický_lexikon/F/Frontalni_vyuka.

Výklad obsahuje informace o vybavení volební místnosti, zapečetění volebních schránek, o tom, jak komise postupuje při příchodu voliče do volební místnosti, při zapisování do výpisu ze seznamu voličů a dále postup při vyhodnocování a sčítání hlasovacích lístků. Instruktažní video představuje názorně celý volební proces od přípravy volební místnosti před začátkem hlasování, samotný průběh hlasování až po sčítání hlasů a vyhotovování zápisu o průběhu a výsledku hlasování.

Metodické materiály využitelné pro členy OVK jsou zpravidla přístupné na internetových stránkách obecních či krajských úřadů, na stránkách Ministerstva vnitra a ČSÚ (základním metodickým materiálem pro komise jsou „*Pokyny pro postup okrskových volebních komisí při zjišťování výsledku hlasování ve volebním okrsku*“⁶). Hlavním názorným prvkem školení je zhlédnutí instruktážního videopořadu⁷, který je průběžně aktualizován o změny ve volebním procesu.

Během školení je kladen zvýšený důraz na správné vyhodnocování a sčítání hlasovacích lístků s cílem zabránit zbytečným chybám, které mohou v určitých případech ovlivnit volební výsledek⁸. Z toho důvodu školitelé popisují i příklady z praxe a předkládají doporučení, jak se zbytečných chyb vyvarovat.

Předsedové, místopředsedové a zapisovatelé OVK si tak ze školení odnesou všechny základní a podstatné informace. Ostatní členové komise se však školení neúčastní. Mohou si sice prostudovat pokyny či instruktážní videa, avšak přicházejí o možnost kontaktu se školiteli a jejich příprava na práci v komisi není tak intenzivní.

---

⁶ Metodické pokyny jsou dostupné zde: https://www.volby.cz/cz/pokyny_okrsky.htm.

⁷ Ukázka instruktážního videa: <https://www.youtube.com/watch?v=SSXQsBtDBHQ>. Instruktažní videopořady jsou k dispozici také na internetových stránkách ČSÚ: <https://www.czso.cz/csu/czso/volby-archiv>.

⁸ Například v roce 2017 ovlivnily chyby při sčítání hlasů výsledky voleb do Poslanecké sněmovny. Některé volební komise ve Středočeském kraji nezapočítaly preferenční hlasy jednoho z kandidátů, které se nacházely na druhé straně hlasovacího lístku. Jiné komise zase započítávaly preferenční hlasy automaticky, aniž by se na hlasovacím lístku nacházely. Nejvyšší správní soud proto došel k závěru, že špatně spočítané hlasy ovlivnily výsledky voleb. Na základě odhalení chyb získal mandát jiný kandidát dotčené politické strany, než podle původních výsledků. Zdroj: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2308165-soud-zjistil-u-nekterych-stredoceskyh-okrsku-spatne-scitani-hlasu-i-dalsi-chyby>.

1.4. Změny ve volebním procesu z důvodu protiepidemických opatření

Propuknutí epidemie onemocnění covid-19 ovlivnilo průběh voleb v roce 2020 a tudíž také pracovní postupy ve volebních komisích i proces školení OVK. V této kapitole je popsáno, jaké změny byly v tomto ohledu zavedeny.

1.4.1. Opatření v běžných volebních komisích

Z důvodu ochrany obyvatel před onemocněním covid-19 byly během krajských a senátních voleb konaných ve dnech 2. a 3. října 2020 upraveny pracovní postupy ve volebních komisích⁹. Důraz byl kladen zejména na zvýšená hygienická opatření. V běžných komisích byli členové OVK poučeni o dodržování a uplatňování hygienických opatření, mezi které se řadí například průběžná dezinfekce volební místnosti a prostoru za plentou, doplňování dezinfekčních prostředků, dohlížení na dodržování daného počtu voličů v místnosti, rozestupů a nošení ochranných prostředků dýchacích cest.

1.4.2. Zvláštní způsoby hlasování

Pro tyto volby byl přijat zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020. Zákon vznikl zejména proto, aby umožnil občanům v nařízené karanténě či izolaci volit. Dosavadní právní úprava totiž nepočítala s pandemií takového rozsahu a omezovala lidem v karanténě volební právo, neboť volební zákony obsahují ustanovení, dle kterého je překážkou práva volit zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidí, což může být právě nařízená izolace či karanténa. Ve volbách v roce 2020 se však očekávalo, že by se karanténní opatření mohlo týkat až tisíců občanů¹⁰, což by mohlo ohrozit regulérnost voleb (mohlo by to ovlivnit volební výsledky, omezit výkon volebního práva

---

⁹ Ministerstvo vnitra vydalo metodiku k hygienickým a protiepidemickým opatřením ve volebních místnostech pod názvem „*Hygienická a protiepidemická opatření při organizaci voleb. Pravidla pro obecní úřady a okrskové volební komise*“.

¹⁰ Zdroj: <https://www.mvcr.cz/clanek/ve-volbach-muze-odhlasovat-az-16-000-volicu-v-karantene-ministerstvo-vnitra-predstavilo-i-nazorna-videa.aspx>.

tisícům občanům a v případě úspěšných žalob i zneplatnit volby). Proto vznikl výše zmíněný volební zákon upravující toto omezení.

Záměrem zákona bylo také zamezit kontaktu lidí v izolaci nebo karanténě, tedy nemocných či potencionálně nakažených občanů, s běžnou okrskovou volební komisí. Proto byly zřízeny speciální komise pro hlasování, u kterých mohli občané v nařízené izolaci či karanténě odevzdat svůj hlas. Tyto komise byly složeny ze tří vojáků v činné službě a jednoho zapisovatele jmenovaného ředitelem krajského úřadu. Členové běžných OVK tudíž neplnili úkony spojené se zvláštními způsoby hlasování.

Následné sčítání hlasů odevzdaných zvláštními způsoby hlasování v daném kraji prováděla zvláštní sčítací komise, kterou zřídil krajský úřad. Sčítací komise byla rovněž složena ze tří členů, které jmenoval ředitel krajského úřadu. Hlasy z běžných komisí se sčítaly standardním způsobem.

1.4.3. Průběh školení OVK během pandemie v roce 2020

Opatření proti šíření epidemie onemocnění covid-19 ovlivnila také průběh školení komisí. Zavedenou praxí školení je prezenční forma, kterou se organizátoři snažili zachovat. Pokud to tedy bylo možné, probíhalo školení podobně jako v předešlých volbách s tím rozdílem, že byla dodržována hygienická a protiepidemická opatření – ochrana dýchacích cest, rozestupy, dezinfekce rukou apod. KÚ také prováděly ve spolupráci s Armádou ČR školení zapisovatelů speciálních volebních komisí pro hlasování a ve spolupráci s ČSÚ školení sčítacích komisí¹¹.

Některé úřady se z důvodu rozšíření onemocněním covid-19 či kvůli nepříznivé epidemické situaci rozhodly převést prezenční školení do distanční formy. Školení tudíž bylo možné absolvovat kromě klasické prezenční formy také vzdáleně samostudiem materiálů (pokyny pro komise, instruktážní videa, volební zákony, ...)¹². Pokud člen OVK absolvoval distanční školení, respektive nastudoval si sám dostupné materiály, stvrdil to podpisem čestného prohlášení. Školení tímto bylo považováno za

---

¹¹ Viz zákon č. 350/2020 Sb., o zvláštních způsobech hlasování ve volbách do zastupitelstev krajů a do Senátu v roce 2020.

¹² Materiály pro samostudium byly dostupné na internetových stránkách obecních úřadu či ČSÚ. https://www.ostrava.cz/cs/urad/hledam-informace/aktualni-informace/volby/Distancniskoleniclenu_OVK.pdf ,<https://www.czso.cz/csu/xp/dokumenty-pro-distancni-formu-skoleni-ovk>.

splněné a člen komise měl nárok na vyšší zvláštní odměnu za výkon funkce. V případě, že členové neměli dostatečné technické vybavení či měli doplňující otázky, mohli se dostavit k individuálním konzultacím.

Takto prováděné distanční školení bylo přechodným řešením vzniklé epidemické situace. Jednalo se o doplňkovou formu, která běžně nenahrazuje prezenční školení. V případě, že by se tento způsob využíval i v budoucnu, bylo by vhodné připravit metodické pokyny pro organizátory školení. Školitelé totiž prozatím nemají k dispozici dostatečné podklady pro to, jak v této situaci postupovat. V závěrečných zprávách KÚ hodnotících volby v roce 2020 se objevovaly připomínky a dotazy k možnému využití distančního školení. Krajské úřady hodnotily možnost proškolení členů OVK distančním způsobem vesměs kladně, jejich výhrady směřovaly k nedostatku podkladů pro tvorbu školení, absenci jasných pravidel a nedostatku času na realizaci.

1.5. Distanční školení volebních komisí v zahraničí

Stejně jako v ČR, také v zahraničí zajišťují průběh voleb členové volebních komisí. Struktura volebních orgánů, pracovní pozice a pracovní náplň členů komisí se víceméně shodují. Předmětem dané kapitoly je popis situace školení ve vybraných evropských zemích a to ve Velké Británii, Rakouské republice, Slovenské republice a Polské republice. V kapitole jsou také zmíněny zkušenosti z Litevské republiky, Moldavské republiky a Spojených států amerických.

1.5.1. Velká Británie

Ve Velké Británii se na volbách podílejí referenti („poll clerks“), kteří zastávají běžné role v komisi jako je dohlížení na hlasování, asistence voličům či zajištění pořádku ve volební místnosti. Jejich práci kontroluje předseda komise („presiding officer“), který na rozdíl od referentů musí mít s volebním procesem předchozí zkušenost, obvykle v minulých volbách zastával funkci referenta. Odevzdané hlasy poté sčítají členové sčítací komise („count staff“), nejedná se tudíž o stejné pracovníky. Na průběh voleb dohlíží také inspektoři, kteří obcházejí volební komise a poskytují podporu předsedům komisí při řešení krizových situací¹³.

---

¹³ Více informací zde: <https://www.bristol.gov.uk/voting-elections/apply-to-work-at-elections>. Detailnější informace o jednotlivých pozicích jsou k dispozici zde:

Školení je pro všechny členy komise povinné. Náplň školení a jeho provedení se odlišuje dle pracovní pozice ve volební komisi. Pro referenty probíhá školení online, zkušenější členové volební komise se účastní prezenčního školení¹⁴.

Standardy pro organizaci a průběh voleb vypracovává Volební komise („Electoral Commission“)¹⁵. Volební komise tudíž poskytuje podrobné návody pro místní úřady (příprava voleb, zajištění volebního personálu, školení členů komisí, organizace ve volebních místnostech, příprava na nenadálé situace a další organizační náležitosti), příručky pro pracovníky volebních komisí a vydává také doporučení pro přípravu a pracovní postupy během voleb. Co se týká školení členů komisí, dokumenty obsahují podpůrné materiály, které lze využít při přípravě školení například vzory prezentací, graficky zpracované šablony k zabezpečení hlasovacích lístků nebo šablony pro cvičné sčítání hlasů¹⁶.

Volební komise také vyhodnocovala volby uskutečněné během epidemie covidu-19, konkrétně byla vyhotovena analýza skotských doplňkových voleb do místních samospráv, které se konaly v roce 2020. Školení pracovníků volebních komisí bylo prováděno prostřednictvím videokonferencí a materiály byly sdíleny on-line¹⁷. Na základě této zkušenosti byla stanovena doporučení, která je vhodné zhodnotit při přípravě voleb během pandemie. Podle analýzy je pro tyto podmínky

---

<https://www.bristol.gov.uk/documents/20182/34884/Polling+staff+job+description+summary+October+19+v2.pdf/419f5000-6fd7-818e-2a3c-42214c218262>,

<https://www.bristol.gov.uk/documents/20182/34884/Verification+and+Count+job+description+summary+October+19+v2+%282%29.pdf/ffd5623f-9b90-bd31-3355-cd48cac67221>.

¹⁴ Více informací zde:

https://www.coventry.gov.uk/info/8/elections_and_voting/2434/working_at_the_election/2.

¹⁵ Volební komise je nezávislý orgán, v jehož kompetenci je kromě tvorby metodických doporučení pro uskutečnění voleb také dohled nad financováním politických stran. Více informací zde: <https://www.electoralcommission.org.uk/>.

¹⁶ Doporučení pro přípravu školení: <https://www.electoralcommission.org.uk/sites/default/files/2019-11/UKPE%20Part%20B-Planning%20and%20organisation.pdf>. Vzor prezentace pro školení k dispozici zde: <https://www.electoralcommission.org.uk/media/483>.

¹⁷ Zpráva je k nahlédnutí zde: <https://www.electoralcommission.org.uk/who-we-are-and-what-we-do/our-views-and-research/our-research/conducting-elections-under-coronavirus-restrictions>. Příklad on-line prezentace školení členů komisí zde: <https://www.edinburgh.gov.uk/downloads/file/28398/polling-staff-training>.

vhodné využít distanční školení, které lze uskutečnit například pomocí videokonference.

Vzhledem k přetrvávající epidemické situaci vznikly pro květnové volby v roce 2021 doplňující pokyny¹⁸, ve kterých jsou popisovány faktory, které je potřeba při organizaci i samotném průběhu voleb zvážit. Materiál popisuje možnost využít při školení e-learning. Dle dokumentu je uspořádání on-line školení výhodné v několika ohledech, jelikož se pořadatelé nemusejí obávat jeho zrušení, nemusejí zařizovat větší místnosti pro školení či dodržovat hygienická opatření a není ohroženo zdraví pracovníků komisí. V případě, že se místní orgány rozhodnou konat prezenční školení, je jim doporučeno omezit počet členů komisí na jednom místě, zajistit větší školící prostory a dodržovat hygienická opatření. Místní orgány zodpovědné za školení mohou na základě aktuálních podmínek určit, která z metod je pro ně vhodnější. Z praxe z předešlého roku je ale zřejmé, že lze školení uskutečnit distančně.

1.5.2. Rakousko

V Rakousku závisí počet členů komise na tom, zda tuto funkci zastává orgán obce, nebo jestli se pro volby zřizují jednotlivé okrskové volební komise. Místní volební komisi obce tvoří devět členů a předseda komise, kterým se stává starosta obce. Místní komise pro volební okrsek se skládá ze tří členů a předsedy, který je jmenován starostou. Ostatní členové jsou jmenováni politickými stranami, přičemž počet delegátů je stanoven dle výsledků posledních parlamentních voleb. Strany, které na základě posledního volebního výsledku nemají v komisi jmenovány své zástupce, mohou delegovat dva pozorovatele¹⁹.

Rakouské federální ministerstvo vnitra od roku 2016 provozuje e-learningovou platformu pro školení členů komisí pro celostátní volby (parlamentní, prezidentské a volby do Evropského parlamentu). Členové komise se do e-learningového kurzu registrují pod svými přihlašovacími údaji (jméno, funkce v komisi, vlastní heslo). E-learningový kurz má podobu interaktivní internetové stránky, informace jsou členěny do tematických kapitol, které obsahují obrázky, grafy a odkazy

---

¹⁸ Doplňující pokyny pro plánování voleb během epidemie jsou k dispozici zde: <https://www.electoralcommission.org.uk/i-am-a/electoral-administrator/returning-officer/guidance-support-may-2021-elections-during-coronavirus-pandemic>.

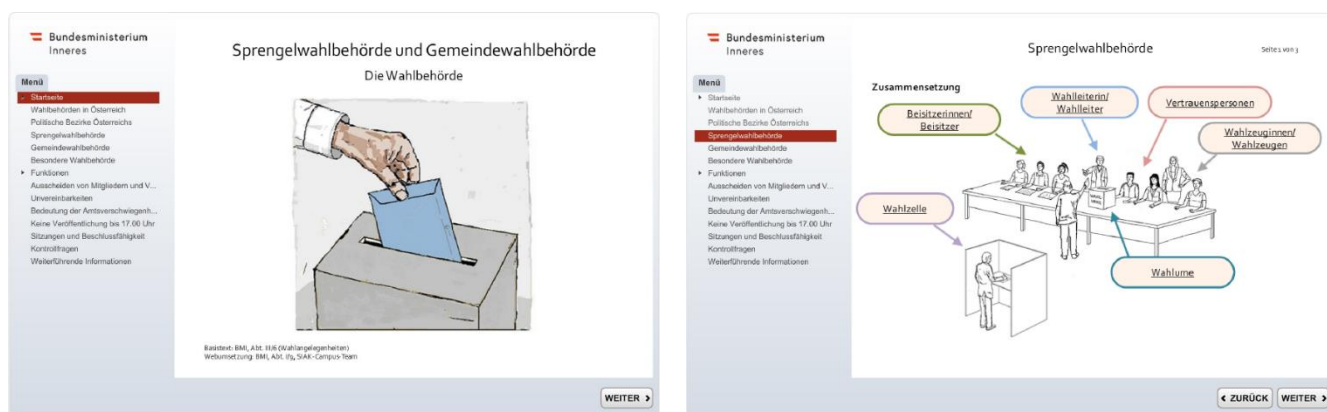
¹⁹ Zdroj: https://www.bmi.gv.at/412_english/.

na volební zákony. Každá kapitola je ukončena sérií testovacích otázek. Po zdárném splnění kurzu obdrží účastníci certifikát o absolvování. E-learningový kurz běží na zabezpečené on-line platformě na IT systému ministerstva vnitra, přičemž on-line kurz je tvořen z interních zdrojů ministerstva.

Školení pro volby na lokálních úrovních (krajské a komunální volby, volba starosty) je v gesci místních úřadů, například město Vídeň využívá svůj e-learningový program pro školení komisí od roku 2019. Kromě on-line formy je také prováděno prezenční školení, kde jsou prezentovány detailnější informace a materiály²⁰.

Obrázek 1 - Ukázka e-learningového kurzu pro rakouské parlamentní volby v roce 2019 (interní dokument Ministerstva vnitra)

1.5.3. Slovensko

Struktura volebních komisí na Slovensku se liší v závislosti na typu voleb. Pro všechny volby se zřizuje okresní volební komise²¹ (úroveň okresních úřadů) a okrsková volební komise (řídí volby ve volebních okrscích), přičemž pro krajské volby je navíc zřizována volební komise samosprávných krajů a pro volby do místních samospráv městská volební komise (ve městech) a místní volební komise (v obcích).

Okrsková volební komise je nejnižší úrovní, která obstarává průběh voleb v daném okrsku. Členové zapisují příchozí voliče do seznamu, po ukončení hlasování

²⁰ Informace ohledně on-line školení byly získány na základě e-mailové komunikace se zástupcem Federálního ministerstva vnitra Rakouské republiky.

²¹ Výjimku tvoří volby do zastupitelstev kraje, pro které je místo okresní volební komise zřizována obvodní volební komise (územní obvod obvodní volební komise je shodný s volebním obvodem).

sčítají hlasy a vyhotovují zápis o průběhu a výsledku hlasování. Vyšší úrovní jsou okresní volební komise, které dohlížejí na připravenost okresních volebních komisí a na zpracování výsledků hlasování²².

Školení se řídí Harmonogramem organizačně-technického zabezpečení voleb, který vzniká na základě usnesení vlády²³. Statistický úřad ve spolupráci s okresními úřady vykonává školení členů okresních volebních komisí, starostů obcí, zapisovatelů, předsedů a místopředsedů okrskových volebních komisí k volebnímu zákonu a k metodice zpracování výsledků hlasování ve volbách včetně elektronického zpracování výsledků voleb²⁴.

V současné době probíhá školení volebních komisí prezenční formou, přičemž zavedení on-line školení se nepřipravuje. Pokud by se však o on-line formě školení uvažovalo, tak v souvislosti s epidemií onemocnění covid-19²⁵. Prozatím však nenastala situace, na kterou by bylo nutné reagovat změnou stávající formy školení. Parlamentní volby v roce 2020 proběhly před zavedením přísných epidemických opatření a nebylo tudíž nutné převádět školení do distanční formy.

1.5.4. Polsko

V Polsku jsou nejnižší jednotkou okrskové volební komise („Obwodowe komisje“), jejichž členové organizují hlasování ve volebních okrscích a dohlížejí na jeho průběh. První setkání, na kterém se volí předseda a místopředseda strany, organizuje starosta²⁶. Všichni členové se poté účastní povinného školení²⁷. Okresní komise („Okręgowe komisje wyborcze“), které jsou o úroveň výše, posléze vyhláší výsledky hlasování ve volbách do Sejmu, Senátu a v prezidentských volbách. V komunálních, obecních, okresních a vojvodských volbách to zajišťují místní územní komise.

---

²² Zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²³ Harmonogram pro volby do Národní rady Slovenské republiky v roce 2020 je ke stažení zde: <https://www.minv.sk/?nr20-otz>.

²⁴ Metodický pokyn pro volby do Národní rady Slovenské republiky je k dispozici zde: https://volby.statistics.sk/nrsr/nrsr2020/files/NR20_PokynSUaMV.pdf.

²⁵ Tato informace byla získána na základě e-mailové konverzace se zástupcem Ministerstva vnitra Slovenské republiky.

²⁶ Zdroj: <https://www.legislationline.org/documents/id/4543>.

²⁷ Zdroj: <https://lexlege.pl/kodeks-wyborczy/art-184/>.

Epidemická situace ovlivnila jak průběh prezidentských voleb v roce 2020, jejichž řádný termín byl o několik týdnů posunut, tak i školení volebních komisí, které bylo v některých částech země převedeno do distanční formy. Kromě běžné prezenční formy tudíž probíhalo taktéž distančně on-line²⁸. Národní volební komise („Państwowa Komisja Wyborcza“) standardizovala školení a studijní materiály a členové okrskových komisí byli proškoleni zástupci Národní volební komise a zástupci místních úřadů.

1.5.5. Litva, Moldavsko, Spojené státy americké

V Litvě se využívají digitální technologie pro plánování a přípravu e-learningových kurzů pro členy volebních komisí, přičemž školení probíhá ve formě videokonferencí. Také v Moldavsku se provádí on-line školení pomocí videokonferencí, konkrétně přes Zoom nebo YouTube. Pro účely školení byla vytvořena e-learningová platforma, v rámci které lze projít několik kurzů zaměřených na dílčí témata volební agendy²⁹.

S on-line provedením školení komisí mají poměrně široké zkušenosti také jednotlivé americké státy. Například ve floridském regionu Seminole County provádí distanční školení pomocí videokonferencí. Distanční školení je určeno pro zkušenější členy, kteří s prací v komisi již mají předchozí zkušenost a jsou obeznámeni s fungováním hlasovacích přístrojů ve volebních místnostech. On-line školení se tudíž mohou zúčastnit jedinci, kteří v komisi pracovali v posledních dvou volbách. Prezenčního školení se účastní noví, respektive méně zkušení členové komisí³⁰.

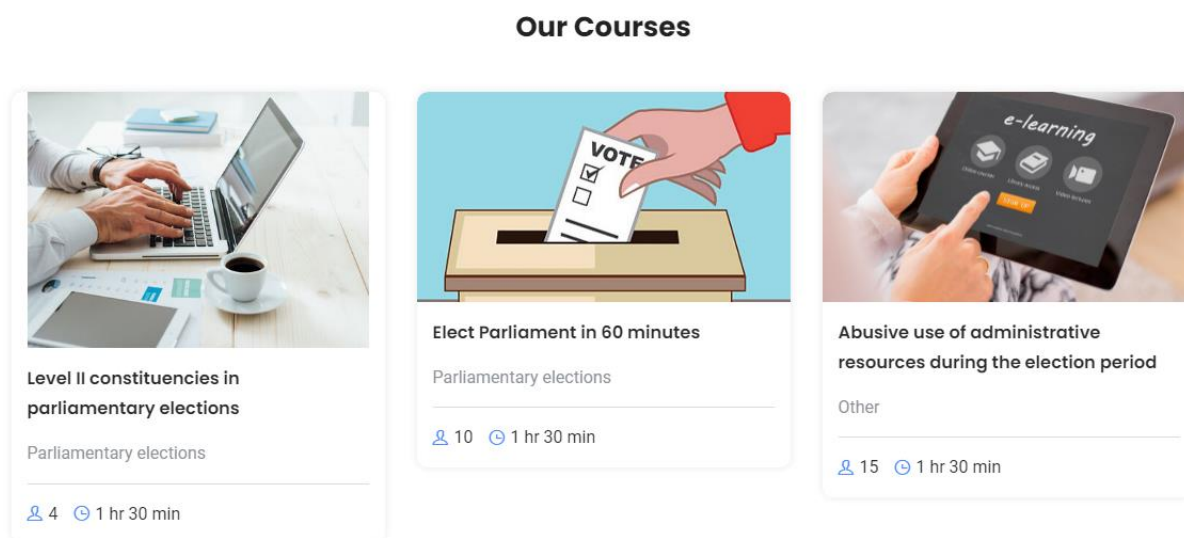
²⁸ Zdroj: <https://www.osce.org/files/f/documents/6/2/464601.pdf>; příklad on-line školicích materiálů:

<https://www.niepolomice.eu/wybory-prezydent-2020/szkolenie-czlonkow-obwodowych-komisji-wyborczych-materialy/>, https://www.youtube.com/watch?v=baPmBiG_SXs.

²⁹ Informace o školení byly získány z dokumentů připravených pro jednání Pracovní skupiny pro demokracii a technologie Rady Evropy. E-learningová platforma je dostupná zde: <https://e-learning.cicde.md/home>.

³⁰ Zdroj: https://www.eac.gov/sites/default/files/electionofficials/workinggroup/Lessons_Learned_From_the_2020_Primary.pdf.

Obrázek 2 - Ukázka e-learningového rozhraní pro školení volebních komisí v Moldavsku (<https://e-learning.cicde.md/home>)

1.5.6. Doporučení pro tvorbu distančního školení

Z předešlých podkapitol vyplývá, že vybrané státy k zavádění distančního školení přistupují odlišně. Některé z nich tento způsob doposud nezavedly (Slovensko), jiné (Polsko, ČR) k této možnosti přistoupily právě kvůli situaci kolem epidemie covid-19. Další státy (např. Rakousko, USA) se touto možností zabývají dlouhodobě, přičemž během konání voleb v období epidemie této možnost intenzivně využívaly. Přesto však i v zemích, kde se distanční školení využívá, je toto provedení považováno za alternativu k prezenčnímu školení a zcela jej nenahrazuje.

Jelikož hlavním cílem školení je příprava členů komise na funkci během hlasování, je vhodné přizpůsobit školení jejich různým potřebám. V manuálech³¹ pro přípravu voleb je proto zmiňováno doporučení kombinovat různé styly výuky a rozmanité školící materiály jakými jsou:

- Čtení – manuály, vizuální pomůcky
- Poslech – přednášky, interaktivní přednášky s možností pokládání otázek, prezentace
- Sledování – instruktážní videopořady

³¹ Například zde (strana 31): https://www.eac.gov/sites/default/files/document_library/files/Election_Worker_Successful_Practices1.pdf.

Kombinací různých stylů výuky, školících materiálů a provedení školení (prezenční a distanční) je možné dosáhnout kvalitní realizace, která zaujme širokou skupinu členů komise a předá jim potřebné informace. V dokumentech se také objevuje doporučení sdílet na internetových stránkách odpovědných institucí školící materiály na jednom místě, tedy instruktážní videopořady, manuály nebo informační brožury, aby byly přehledné a snadno dostupné³².

Efektivitu školení lze zvýšit také důrazem na názorné ukázky, jakými jsou nácviky reálných situací, které mohou během hlasování nastat nebo testování znalostí členů komisí³³. Vhodné je také využití školících aplikací, pomocí kterých lze sledovat efektivitu kurzu, zpětnou vazbu i pokrok účastníků během školení.

Při tvoření distančního školení je však potřeba brát v úvahu fakt, že některým účastníkům tato forma nemusí vyhovovat. Důvody mohou být různé – nízká digitální gramotnost, nedostupnost potřebného technického vybavení, absence lidského kontaktu při výkladu či preferování tradičních způsobů vzdělávání. Je také nezbytné zohlednit, zda je distanční školení vhodné pro všechny pracovní pozice v komisi. Někteří členové plní specifické role (například předsedové komise), a proto by pro ně mohla být vhodnější osobní účast na školení, kde je možné předat detailnější informace. V některých případech může být prezenční školení vhodnější také pro nové členy, kteří s prací v komisi nemají předchozí zkušenost (zejména, pokud se využívá speciální technika pro strojové hlasování či sčítání hlasů).

V dokumentech se proto objevuje doporučení ponechat prezenční formu školení a využívat distanční způsob jako další studijní oporu³⁴. V případě nestandardních okolností jakými je epidemická situace spojená s šířením onemocnění

---

³² Příklad internetové stránky poskytující všechny potřebné informace na jednom místě: <https://www.in.gov/sos/elections/voter-information/voters-rights/voting-systems-in-indiana/poll-worker-training-materials/>.

³³ Zejména ve Velké Británii a USA se pro školení využívají tzv. „role play exercises and scenarios“, neboli nácvik reálných situací.

³⁴ Doporučení pro ponechání prezenční formy a zavedení doplňujícího distančního školení například zde (strana 44): <https://elections.cdn.sos.ca.gov/poll-worker-training-standards/poll-worker-training-standards.pdf> nebo v dokumentech „*Planning considerations for the 2021 polls*“, ke stažení zde: <https://www.electoralcommission.org.uk/i-am-a/electoral-administrator/returning-officer/guidance-support-may-2021-elections-during-coronavirus-pandemic>.

covid-19 se však v dokumentech uvádí, že je distanční školení vhodnou alternativou³⁵. Za běžných okolností je ale distanční školení vnímáno spíše jako další možnost pro provedení školení než jako plnohodnotná náhrada prezenční formy.

Co se týče praktického provedení distančního školení, doporučuje se ponechat tvorbu školení v interních zdrojích (v rámci organizačních jednotek spadajících pod stát či místní orgány) a externí dodavatele využívat spíše pro dílčí úkony než pro realizaci celého řešení³⁶. Díky tomuto kroku nevzniká závislost na konkrétním vnějším dodavateli, snižují se také náklady na provoz celého systému a je zajištěna jeho bezpečnost. Závisí však také na možnostech jednotlivých státních organizací, zda mohou personálně a technicky zajistit vytvoření a údržbu daného řešení. Využití externích firem je v tomto případě žádoucí, avšak klíčové prvky systému by měly být řešeny interními zdroji (například v Rakousku byl systém on-line školení vytvořen v rámci interních zdrojů ministerstva vnitra). Technické provedení distančního školení může být vedeno centrálně (například z pozice ministerstva vnitra) nebo také na nižší úrovni krajů či měst.

---

³⁵ Doporučení týkající se provedení školení členů komisí distančním způsobem se objevují v mnoha materiálech například: strana 33–34: <https://elections.cdn.sos.ca.gov/statewide-elections/2020-general/election-admin-guidance.pdf>, https://www.eac.gov/sites/default/files/electionofficials/workinggroup/Lessons_Learned_From_the_2020_Primary.pdf, <https://www.electoralcommission.org.uk/i-am-a/electoral-administrator/returning-officer/guidance-support-may-2021-elections-during-coronavirus-pandemic>

³⁶ Zdroj: jednání Pracovní skupiny pro demokracii a technologie Rady Evropy.

Distanční školení

V rámci kapitoly jsou nejprve představeny základní pojmy, jakými jsou distanční vzdělávání, e-learning, distanční školení, multimedialita, synchronní a asynchronní výuka. Poté jsou zde popsány jednotlivé typy školení a nástroje jakými jsou webinář, prezentace či e-learningový kurz. Na konci kapitoly jsou diskutovány přínosy a možné nevýhody distanční formy školení.

2.1. Definice pojmů

2.1.1. Distanční vzdělávání, multimedialita

Distanční vzdělávání je: „... forma řízeného studia, při němž dospělí účastníci studují samostatně, na základě multimedialní prezentace učiva a kontakt s vyučujícími/konzultanty je jim zprostředkován technickými komunikačními prostředky.“³⁷ Pojem distanční vzdělávání tudíž označuje řízenou formu vzdáleného studia založenou na samostudiu, při kterém není vyžadována osobní přítomnost studentů a vyučujících. V rámci výuky jsou využívány zejména elektronické on-line formy komunikace³⁸. Vzdělávání však může být prováděno také pomocí fyzických či off-line materiálů, například samostudiem tištěných textů nebo dokumentů na paměťových nosičích (CD, flash disk aj.).

Distanční vzdělávání využívá různorodé formy komunikace a sdílení obsahu, které umožňují lepší zpětnou vazbu a zvyšují interaktivitu vzdělávacího procesu. Kombinace různých komunikačních prostředků se označuje pojmem multimedialita. Multimedialní prezentace může být uskutečněna pomocí tištěných materiálů či dokumentů uložených na paměťových nosičích a využívá různé komunikační prostředky, jakými jsou email či telefon. Nejedná se však o pouhé zkvalitnění poskytování materiálů či průběh komunikace, ale také o využívání technik působících na

---

³⁷ Průcha et al. 2001, převzato z: Klement, Milan, Miroslav Chráska, Jiří Dostál, Hana Marešová. 2012. E-learning. Elektronické studijní opory a jejich hodnocení. Olomouc: Gevak s.r.o. Dostupné z: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf.

³⁸ Zdroj: https://www.natur.cuni.cz/chemie/educhem/teply1/vyuka-1/Didaktika-anorganicke-chemie/soubory/ulrychova_teply_DiV.pdf.

všechny smysly účastníků za účelem zvýšení efektivity učení (např. audiovizuální a interaktivní prvky), což stimuluje vnímání studentů více způsoby současně³⁹.

Multimediální učební pomůcka tedy obnáší nejen rozmanitost zdrojů (off-line či on-line) a komunikace, ale také kombinaci různých formátů (např. tabulky, animace, obraz, zvuk, video), usnadňuje výuku a napomáhá větší názornosti. V praxi se jako multimediální nástroje výuky používají zejména výukové softwary či multimediální výukové prezentace například ve formátu PowerPoint⁴⁰.

Termín distanční vzdělávání se využívá především jako označení vysokoškolského studia či jiného dlouhodobě vedeného institucionálního vzdělávání, které je prováděno bez osobní přítomnosti vyučujících a studentů⁴¹. Distanční vzdělávání je tudíž vnímáno jako obecnější pojem, do kterého spadají dílčí typy výuky jako je e-learning (vzdělávání využívající informační a komunikační technologie)⁴² či distanční školení⁴³ (školení bez fyzické přítomnosti účastníků).

2.1.2. E-learning a distanční školení

Definice e-learningu není zcela ustálená a pojem může označovat kromě specifického nástroje (e-learningového kurzu) také distanční vzdělávací proces využívající moderní informační a komunikační technologie (ICT)⁴⁴. Podle jedné z definic lze tudíž e-learning chápat jako: „*multimediální podporu vzdělávacího procesu využívající moderní informační a komunikační technologie pro zkvalitnění vzdělávání*.“⁴⁵ Jedná se

---

³⁹ Zdroje: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf, <https://tvv-journal.upol.cz/pdfs/tvv/2013/01/109.pdf>.

⁴⁰ Zdroj: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf.

⁴¹ Zdroj: https://www.natur.cuni.cz/chemie/educhem/teply1/vyuka-1/Didaktika-anorganicke-chemie/soubory/ulrychova_teply_DiV.pdf.

⁴² Zdroj: http://old.cddiv.upol.cz/www/Konference/NCDiV_2004/Nocar.pdf.

⁴³ Pojmy distanční vzdělávání, e-learning a distanční školení jsou částečně totožné, jelikož se jedná o vzdělávání uskutečněné prostřednictvím ICT. Distanční školení lze chápat jako podtyp distančního vzdělávání, což je obecnější pojem. Zdroj: <http://www.dvkk.cz/aktuality/co-znamenaji-pojmy-distanzni-vzdelavani-a-e-learning/>.

⁴⁴ Zdroj: http://old.cddiv.upol.cz/www/Konference/NCDiV_2004/Nocar.pdf, <http://www.dvkk.cz/aktuality/co-znamenaji-pojmy-distanzni-vzdelavani-a-e-learning/>.

⁴⁵ Zdroj: http://old.cddiv.upol.cz/www/Konference/NCDiV_2004/Nocar.pdf.

o vzdělávací proces využívající ICT pro tvorbu kurzů, distribuci studijních materiálů a komunikaci mezi studenty a vyučujícími⁴⁶. Mezi e-learning (neboli elektronické vzdělávání) můžeme zařadit například webináře, e-learningové kurzy, instruktážní videa nebo také samostudium podkladů, tudíž obecně výuku prováděnou prostřednictvím technologií.

Distanční školení označuje školení uskutečněné vzdáleně bez nutnosti fyzické přítomnosti účastníků. Definice pojmů distanční školení a e-learning se tedy částečně prolínají a lze je považovat za synonyma, jelikož se v obou případech jedná o vzdělávání využívající ICT.

2.1.3. Synchronní a asynchronní výuka

V závislosti na připojení k internetové síti může e-learning probíhat buď v off-line podobě (počítač nemusí být připojen k internetu, materiály jsou dostupné např. na paměťových nosičích), nebo on-line (je využíváno internetového připojení). V současné době je také díky rychlému rozvoji a zvýšené dostupnosti technologií využívána převážně on-line výuka, jelikož oproti off-line výuce přináší řadu výhod. On-line výuka umožňuje komunikaci v reálném čase, okamžitou zpětnou vazbu během videokonference nebo využití interaktivních prvků⁴⁷.

Komunikace v rámci on-line výuky může být synchronní či asynchronní. Hlavní rozdíl mezi těmito dvěma přístupy je v načasování průběhu kurzu. Zatímco při synchronní výuce se účastníci zapojují do výuky ve stejný čas a vyučující jim přednáší v reálném čase například během videohovoru, v rámci asynchronní formy přistupují účastníci ke kurzu jednotlivě dle svých časových možností, samostatně studují zadané materiály či plní online kurz. Pro synchronní výuku se používají pojmy videokonference či webinář, přičemž pro asynchronní pojmy e-learningový kurz nebo on-line kurz.

Obě tyto metody mají své výhody i nevýhody. Značným přínosem synchronního e-learningu je bezprostřední vzájemná komunikace, okamžitá zpětná vazba mezi vyučujícími a studenty, která umožňuje spolupráci účastníků na zadaných úkolech, zodpovídání dotazů v reálném čase či přímou kontrolu vyučujícího nad vzdělávacím

---

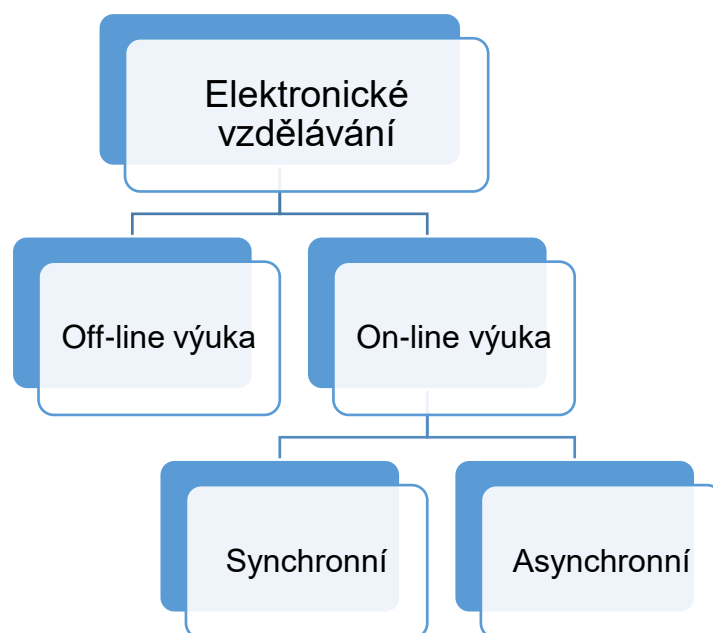
⁴⁶ Wagner 2005, převzato z Klement et al. 2012. Dostupné z: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf.

⁴⁷ Zdroj: <https://tvv-journal.upol.cz/pdfs/tvv/2012/01/142.pdf>.

procesem. Nevýhodou je nevhodnost pro větší skupiny lidí, kdy může být technicky náročné zajistit přednášku pro stovky účastníků. Výuka není zaměřena na jedince, ale na výklad pro celou skupinu a nejsou tolik zohledněny jednotlivé potřeby a schopnosti studentů, jelikož výuka probíhá v daném tempu, které nemusí vyhovovat všem jednotlivcům. Účastníci se navíc na lekci musí připojit ve stejný předem stanovený čas a odpadá tak možnost uzpůsobit si kurz dle sebe⁴⁸.

Schéma 1 - Formy elektronického vzdělávání (autorka podle Nocar 2004⁴⁹)

Asynchronní e-learning naopak umožňuje větší flexibilitu, každý si může zvolit čas, kdy se výuce chce věnovat a zvolit si své tempo učení. Nevýhodou je však pomalejší zpětná vazba školitele a horší kontrola nad studijním procesem studenta. Od účastníků je navíc vyžadována větší motivace ke studiu a disciplína⁵⁰.

Záleží tak na typu a obsahu kurzu, ale také na přístupu jednotlivých studentů. Nelze tudíž říct, která z metod je vhodnější, záleží na konkrétní situaci. Případná

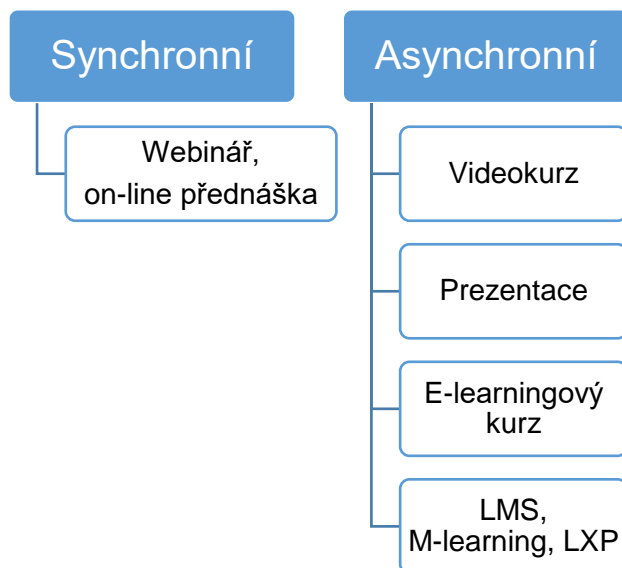
⁴⁸ Klement, Průcha et al. 2001 kapitola 3.1. Zde: <https://worldscholarshipforum.com/cs/what-is-synchronous-and-asynchronous-learning/>.

⁴⁹ Zdroj: http://old.cddiv.upol.cz/www/Konference/NCDiV_2004/Nocar.pdf.

⁵⁰ Zdroj: <https://worldscholarshipforum.com/cs/what-is-synchronous-and-asynchronous-learning/>.

kombinace synchronní a asynchronní výuky může být vhodným řešením, jak vyvážit klady a zápory obou metod. Například během online přednášky získají studenti základní informace, které si později mohou dostudovat a prohloubit v rámci e-learningového kurzu.

Schéma 2 - Dělení nástrojů elektronického vzdělávání

2.2. Nástroje distančního školení

2.2.1. Videokurz

Video kurz je nahraný záznam přednášky, která již proběhla a lze jej proto zhlédnout kdykoliv. Během natáčení videa nedocházelo k přímé interakci účastníků a je natočeno bez nich⁵¹. Příkladem videokurzu mohou být instruktážní volební videa⁵².

2.2.2. Webinář

Pojem webinář vznikl spojením slov web a seminář. Jedná se tedy o seminář probíhající v reálném čase prostřednictvím internetu přes webový prohlížeč. Jelikož se na rozdíl od videokurzu odehrává webinář v živém přenosu, účastníci mohou pokládat své dotazy vedoucím kurzu a je umožněna okamžitá zpětná vazba mezi vystupujícími a účastníky. Záznam již proběhlého webináře se označuje webcast. Pro spuštění

⁵¹ Zdroj: <https://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Webin%C3%A1%C5%99e>.

⁵² Ukázka volebního instruktážního videa: <https://www.youtube.com/watch?v=vpreZqHI97o>.

webináře se využívají různé platformy např. Webex nebo Adobe Connect⁵³. Tyto systémy nejsou obvykle náročné na instalaci, účastníci se tak mohou na webinář připojit bez větších potíží.

2.2.3. E-learningový kurz

V užší definici se může pojem e-learningový kurz používat jako označení kurzu, který obsahuje bloky různých témat. E-learningový kurz využívá prvků interaktivity, účastník není jen pasivním příjemcem informací, ale různou měrou se do výuky zapojuje například plněním průběžným úkolů, komunikací s vedoucím kurzu prostřednictvím chatu či klikáním na pole v e-learningovém rozhraní. E-learningové kurzy bývají obvykle doplněny obrázky, videi, zvukovými záznamy a dalšími formáty, které vedou k větší názornosti a podněcují pozornost a zájem účastníka o dané učivo. Během kurzu mohou účastníci plnit dílčí úkoly či průběžné testy. Kurz bývá obvykle zakončen závěrečným testem, na základě kterého získají účastníci certifikát o absolvování.

2.2.4. Learning management system (LMS)

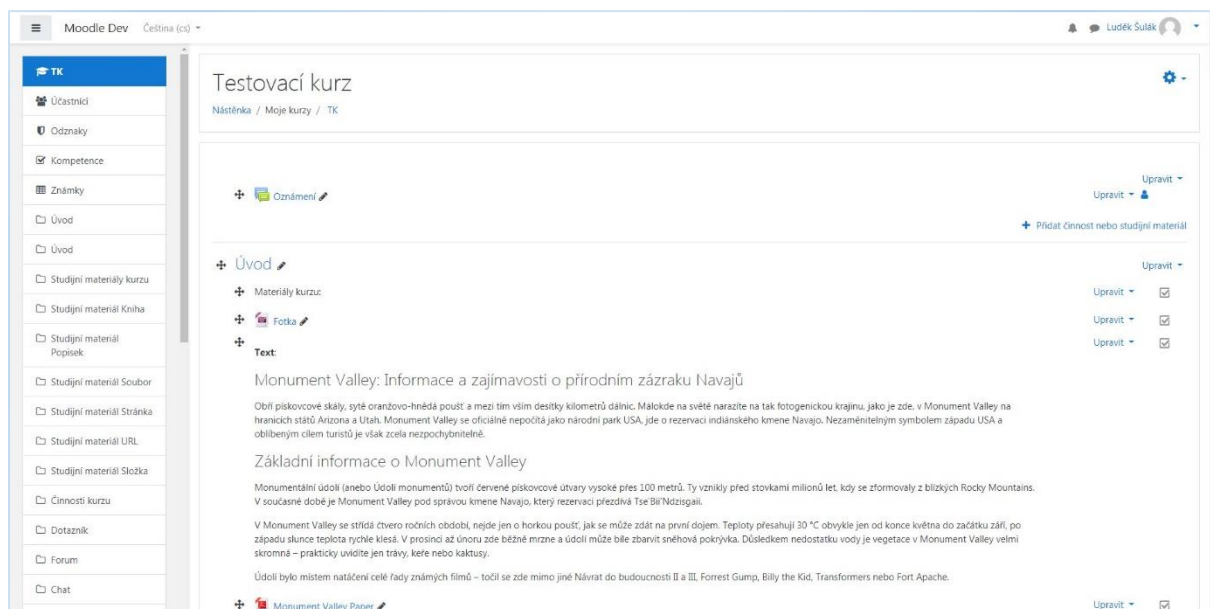
Distanční vzdělávání úzce souvisí s rozvojem nových technologií, díky kterým je možné neustále zlepšovat e-learningové programy. V současné době se jako prostředek e-learningu využívají zejména systémy pro správu výuky nazývané zkratkou LMS („Learning Management System“). LMS je software či virtuální výukové prostředí, ve kterém se nachází studijní materiály, instrukce, zkušební a závěrečné testy. LMS také umožňuje komunikaci vyučujícího se studenty i mezi studenty navzájem, úpravu obsahu daného kurzu, zadávání úkolů, zobrazování postupu studentů v plnění daného kurzu či hodnocení závěrečných testů. Jedná se tudíž o nejdokonalejší verzi e-learningu, jelikož oproti jiným formám („Computer-Based

---

⁵³ Zdroj: https://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Webináře#cite_note-1.

Training, WEB-Based Training⁵⁴) umožňuje tento software tvorbu, správu i distribuci učiva⁵⁵.

Obrázek 3 - ukázka LMS prostředí v Moodle (<https://www.linuxexpres.cz/software/seznamte-se-s-moodle-nejrozsirenejsim-open-source-systemem>)

LMS je však zároveň náročnější na přípravu kurzu a na to navazující online komunikaci se studenty, jelikož je zapotřebí vytvořit a spravovat výukový software. Tvorbu samotného softwaru by měli zajistit odborníci na danou problematiku, přičemž lze využít i existujících platforem s případnou technickou podporou.

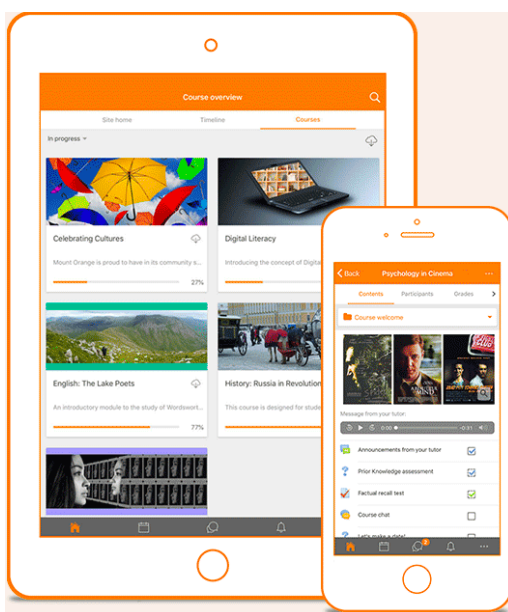
⁵⁴ Computer-Based Training (CBT) označuje off-line formu vzdělávání, kdy je učivo uloženo na paměťových nosičích. Vylepšeným stupněm je WEB-Based Training (WBT) využívající internetového připojení ke sdílení studijního obsahu. Nepokročilejší formou je Learning Management System, který nejenže využívá internetového připojení ke sdílení obsahu, ale převážně vytváří virtuální prostředí pro tvorbu a sdílení učiva. Zdroj: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf.

⁵⁵ Zdroje: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf,
https://www.institutpraha.cz/obj/obsah_fck/egon/pdf_programy/distancni_vzdelavani.pdf.

2.2.5. M-learning

M-learning označuje formu online výuky, která je realizována pomocí mobilních neboli přenosných zařízení. K výuce se tudíž nepoužívá stolní počítač, ale mobilní telefony, tablety či notebooky. Výukový systém (např. LMS) či e-learningový kurz je nutno přizpůsobit na rozlišení displeje a operační systém daného přístroje⁵⁶. M-learning je uživatelsky přívětivý, jelikož umožňuje snadný přístup k studijnímu kurzu na zařízeních, na které jsou účastníci zvyklí. Účastníci kurzu tak mohou na svých mobilních přístrojích zhlédnout online prezentaci či splnit test. M-learning může obsahovat zábavné a interaktivní prvky jakými jsou videa, animace, kvízy či hry, které zvyšují zájem účastníků o plnění kurzu⁵⁷. Je také možné stáhnout si dané lekce do off-line režimu a procházet si kurz i bez připojení k internetu. Velkou výhodou m-learningu je přiblížení se uživatelům, jelikož si mohou vybrat, na kterém ze zařízení kurz absolvují.

Obrázek 4 - Ukázka mobilní aplikace (<https://moodle.com/app/>)

⁵⁶Zdroj: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf.

⁵⁷ Zdroj: <https://elearningindustry.com/why-mobile-learning-is-more-than-just-nice-to-have>.

2.2.6. LXP

Nové trendy v e-learningu se zaměřují především na větší zapojení uživatelů do procesu vzdělávání, sdílení jejich zkušeností, větší vzájemnou spolupráci, motivování ostatních účastníků a zvýšení zájmu o vzdělávání. Příkladem jsou LXP („Learning Experience Platform“) platformy, které se velmi podobají LMS, avšak jejich vzhled se více podobá sociálním sítím, vizualizace obsahu je dynamická, obsah je personalizovaný a mění se na základě algoritmů. LXP se také liší tím, že čerpá obsah z interních školicích materiálů instituce či firmy, ale také z dostupných externích zdrojů na internetu díky čemuž je rozmanitější. Uživatel má na jednom místě přístup k velkému množství studijnímu obsahu, který je mu nabízen a doporučován na základě jeho preferencí. V rámci LXP mohou samotní uživatelé hodnotit a přidávat vzdělávací obsah⁵⁸.

2.2.7. Hypertextové odkazy

Hypertextové odkazy mohou do statického textu přinést doplňující informace, jelikož přiložený odkaz je provázán s jinou stránkou na internetu. Text je díky odkazům dynamičtější, protože umožňují připojit multimediální prvky (obrazové či zvukové). Hypertextové odkazy mohou také postupně během plnění kurzu ověřovat správné pochopení učiva a prohlubovat tak jeho pochopení⁵⁹.

2.2.8. Prezentace

Dalším nástrojem distančního vzdělávání jsou prezentace, které bývají často využívány také v rámci prezenční výuky, kde slouží jako podklad k výkladu. Prezentace mohou být tvořeny například v programu PowerPoint⁶⁰, ve kterém lze použít různé efekty (přechody mezi jednotlivými snímky prezentace, hypertextové

---

⁵⁸ Ukázky LXP prostředí: <https://www.youtube.com/watch?v=bIMvgDqKm5E>, <https://www.youtube.com/watch?v=XRdt6gM4Dc0>. Další informace o LXP: <https://www.skolenibozp.cz/aktuality/lms-nebo-lxp/>.

⁵⁹ Zdroj: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf.

⁶⁰ Existuje celá řada dalších programů pro tvorbu prezentací např. Google Slides nebo Keynote. Zdroj: <https://www.vyond.com/resources/the-6-best-business-presentation-software-alternatives-to-powerpoint/>.

odkazy na videa či internetové stránky nebo doprovodný mluvený komentář⁶¹). Do prezentace lze vložit také obrázky, videa nebo tabulky, což umožňuje názorné ukázky a zvyšuje to zájem a pochopení účastníků školení. Právě prezentace jsou hlavním pomůckou při současném školení OVK a to jak během prezenčního školení (výklad školitele doplňuje prezentace), tak i u distančního způsobu (prezentace slouží jako studijní materiál)⁶².

Obrázek 5 - Ukázka prezentace pro školení OVK (https://m.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4103035)

Kdo může volit a kdo volit nemůže

VOLÍ ten, kdo je zapsán ve výpisu ze seznamu voličů

- občan ČR, který alespoň druhý den voleb dosáhl věku 18 let a má trvalý pobyt na území Kraje Vysočina (cizinci nevolí)

NENÍ VEDEN ZVLÁŠTNÍ SEZNAM VOLIČŮ

Překážky výkonu volebního práva:

- 1) omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody,
- 2) omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva
- 3) omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví (karanténa)
- 4) výkon služby vojáka z povolání v zahraničí nebo výkon služby vojáka v záloze v zahraničí

Dopisování do výpisu ze stálého seznamu voličů pokud volič

- není zapsán v seznamu voličů a prokáže, že zapsán měl být
- hlasuje na voličský průkaz

VOLIČSKÝ PRŮKAZ

Označení obecního (zastupitelského) úřadu, který voličský průkaz vydává:

Označení úřadů:

pro volby do Evropského parlamentu ..... I. kolo ..... II. kolo .....
pro volby do Senátu Parlamentu ČR ..... I. kolo ..... II. kolo .....
pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR .....
pro volby do zastupitelstva kraje .....
konání (konanou) ve dnech .....
Jméno a příjmení voliče .....
Datum narození voliče: 23. 5. 1968 .....
Adresa místa trvalého pobytu, místa pobytu, dopřipadé budítko mimo území České republiky voliče: .....
Ověřovací razítka úřadu .....
Podpis vydávajícího .....
A000001

Jakým způsobem pečeti volební schránky?

Podpisy členů OVK na horní i spodní straně pečeti

Hygienicko-protiepidemická opatření

Povinnost použití ochranných prostředků dýchacích cest

Výzva k užití ochranných prostředků dýchacích cest a dezinfekce na ruce před vstupem do volební místnosti

Dodržování rozestupů – 1,5 až 2 metry

Omezení přímého kontaktu voliče se členy OVK

Při sčítání hlasů – dbát na zvýšenou hygienu – rukavice

<https://www.kr-vysocina.cz/hygienicka-a-protiepidemicka-opatreni-pri-organizaci-voleb-d-4103026/p1=107469>
<https://www.mvcr.cz/clanek/pokyny-k-volebni-mistnosti-a-grafiky-k-vyuziti.aspx>

DEZINFEKCE

DODRŽUJTE BEZPEČNÝ ODSTUP minimálně 2 m

⁶¹ Příklad komentované prezentace školení OVK zde: <https://www.opava-city.cz/cz/nabidka-temat/volby/aktuality/informace-pro-obce.html>.

⁶² Příklady prezentací školení OVK v ČR: <https://mestokladno.cz/metodicke-skoleni-pro-zapisovatele-predsedy-a-mistopredsedy-okresnich-volebnich-komisi-volby-2020/d-1485123>, https://m.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4103035, <https://www.opava-city.cz/cz/nabidka-temat/volby/aktuality/harmonogram-prvniho-zasedani-okrskovych-volebnich-komisi.html>.

2.3. Výhody a nevýhody distančního školení

V rámci této kapitoly jsou diskutovány možné přínosy a problémy spojené s distančním školením. Využívání distančních forem vzdělávání s sebou totiž přináší řadu výhod, ale také výzev. Distanční vzdělávání nemusí být vhodné pro všechny typy kurzů a nemusí také vyhovovat každému z účastníků. Distanční školení OVK však může být přínosem zejména proto, že umožňuje proškolení všech členů komise včetně případných náhradníků. Vzdáleně prováděné školení také nabývá na významu vzhledem k epidemické situaci kolem onemocnění covidu-19 a omezování setkávání lidí.

2.3.1. Přínosy distančního školení

Distanční školení umožňuje větší flexibilitu, jelikož se ho účastníci nemusejí zúčastnit osobně, ale mohou jej absolvovat kdekoliv (což šetří čas i finanční prostředky, jelikož nemusejí dojíždět na místo konání školení, uvolňovat se ze zaměstnání a vynakládat finance na dopravu; finanční úspora je také na straně organizátorů, kteří nemusejí vynakládat prostředky na školící místnosti). Mohou ho také absolvovat i ti jedinci, kterým v prezenční formě brání různé okolnosti (vzdálenost od místa školení, pracovní povinnosti, nemoc apod.). Také s ohledem na nestandardní situace jako je epidemie covid-19, kdy je v zájmu ochrany zdraví nutné omezit lidský kontakt, jsou alternativní možnosti školení vhodným řešením.

On-line školení tudíž může zjednodušit školící proces, jelikož se účastníci nemusejí dostavit na místo školení osobně a rozšiřuje nabídku studijních formátů (on-line přednáška, záznam z přednášky, zhlédnutí instruktážního videa, čtení materiálů či prezentací, e-learningový kurz). Distanční vzdělávání umožňuje větší individualizaci studia, jelikož účastník školení prochází kurzem podle svých časových možností a svým studijním tempem. Distanční školení také může vyhovovat členům komise, kteří rádi využívají moderní technologie a preferují vyřizování záležitostí on-line. U těchto jedinců může distanční provedení zvýšit zájem a atraktivitu školení, jelikož je pro ně pohodlnější (je flexibilní, odpadá nutnost cestování, školení je možné projít si opakovaně apod.).

Zavedení distančního způsobu školení také umožňuje proškolení i řadové členy OVK, u kterých prezenční školení převážně z kapacitních důvodů v současné době neprobíhá. To by mohlo v důsledku zvýšit jejich přípravu na práci v komisi.

Výhodou on-line školení může být také fakt, že není nutné zajišťovat prostory pro realizaci školení, kde by se mělo sejít větší množství účastníků. S tím souvisí celková změna organizace školení tedy přenesení výuky do virtuálního světa.

2.3.2. Nevýhody distančního školení

S distanční formou školení však souvisí také možné výzvy či omezení, zejména pak požadavky na technickou vybavenost a digitální dovednosti účastníků i školitelů. Účastníci kurzu musejí mít vhodné vybavení (především stolní počítač či notebook), dostatečné digitální znalosti a ochotu absolvovat kurz. Ne vždy jsou však tyto základní podmínky splněny, a proto významnou překážkou pro zavedení distančního školení do běžné praxe mohou být právě nároky na technické vybavení členů komise a jejich digitální dovednosti.

Při zohlednění úrovně digitálních dovedností a přístupu k počítači (či jinému podobnému zařízení) z dat ČSÚ⁶³ vyplývá, že v průběhu let stále více lidí využívá tyto technologie. Lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat i do budoucna a využívání technologií bude stále rozšířenější. Nicméně při úvahách o zavedení distančního školení je vhodné brát ohled také na ty členy komise, kteří nejsou v digitálních dovednostech zdatní nebo nemají přístup k technologiím. Pro tyto účastníky je vhodné zachovat také stávající formu prezenčního školení či osobní konzultace, případně poskytnou jim materiály v tištěné podobě. S ohledem na odlišné technické vybavení a schopnosti občanů zřejmě nelze zavést zcela distanční formu využívající ICT.

Další nevýhodou distančního školení je absence osobního kontaktu během výuky a omezený dohled lektora nad aktivitou účastníků školení a jejich pochopení učiva. Vzdělávací proces je ze značné míry přenesen na účastníky školení, kteří pro osvojení učiva potřebují motivaci vzdělávat se samostatně.

---

⁶³ Report zde: <https://www.czso.cz/documents/10180/102150416/062023-19.pdf/a0dfeba2-c779-4779-810d-b7cbde244803?version=1.2>.

2.3.3. Shrnutí

Výše zmíněné nevýhody je možné zmírnit či odstranit zavedením systému správy školení, kde lze pozorovat postup v plnění kurzu či využitím kombinace distančního vzdělávání s prezenční formou. Smíšená výuka neboli blended learning může probíhat například tak, že se studenti účastní prezenčních přednášek a v rámci domácí přípravy mají přístup k e-learningovému kurzu⁶⁴. Blended learning umožňuje využívat přínosy prezenční a distanční výuky a zároveň eliminovat jejich možné nevýhody. Studenti mají možnost přímé interakce s vyučujícími i mezi sebou, zároveň mají možnost přizpůsobit si výuku dle svých možností v rámci e-learningu⁶⁵.

Z pohledu organizátorů školení je zřejmě největší překážkou počáteční investice (času a finančních prostředků) do zavedení nové formy školení. V tomto ohledu záleží, jaký konkrétní nástroj je pro distanční školení zvolen.

Schéma 3 – Možné výhody a nevýhody distančního školení

Výhody	Nevýhody
<ul style="list-style-type: none"> • Možnost proškolit větší počet členů OVK • Vhodné pro nenadálé situace (flexibilita) • Poskytnutí materiálů k samostudiu • Zvýšení interaktivity kurzu • Individuální přístup	<ul style="list-style-type: none"> • Požadavky na technické vybavení a počítačové dovednosti účastníků i organizátorů • Náročnější pro realizační tým • Omezení sociálního kontaktu při výuce • Těžší motivovat účastníky ke studiu

⁶⁴ Zdroj: https://www.institutpraha.cz/obj/obsah_fck/egon/pdf_programy/distancni_vzdelavani.pdf.

⁶⁵ Zdroj: <https://tvv-journal.upol.cz/pdfs/tvv/2012/01/142.pdf>,
http://old.cddiv.upol.cz/www/Konference/NCDiV_2004/Nocar.pdf.

To vše klade zvýšené nároky na pořadatele školení i samotné účastníky. Proto je nutné předem důkladně promyslet technické možnosti a digitální dovednosti ze strany organizátorů, tak i ze strany účastníků školení. Distanční školení totiž může být v některých ohledech náročnější na přípravu, vynaložený čas i prostředky než obvyklá prezenční forma.

U zhodnocení výhod a možných nevýhod distančního školení je také potřeba zohlednit formu provedení školení, tedy zda se jedná o asynchronní či synchronní způsob, jestli je pro výuku využíván LMS systém, případně zda se jedná o pouhé sdílení materiálů v elektronické podobě (což není definičně považováno za plnohodnotný e-learning⁶⁶) či jednorázový e-learningový kurz. Určení, zda je vhodné danou výuku přenést či doplnit o distanční prvky, je tudíž pro komplexnost problematiky poměrně obtížné. Vhodnější je zaměřit se na jednotlivé prvky distančního školení a na to, zda jsou vhodné pro využití při školení OVK, což je předmětem další kapitoly.

---

⁶⁶ Zdroj: https://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Standardy_v_e-learningu.

Zhodnocení zavedení distančního školení OVK

V ČR bylo distanční školení OVK provedeno poprvé ve volbách v roce 2020 a to z důvodu epidemické situace spojené s šířením onemocnění covid-19. Na základě zhodnocení aktuálních podmínek zvolili někteří organizátoři převedení školení do distanční formy, která spočívala v poskytnutí materiálů k samostudiu a individuálních konzultací. Pokud členové komise neměli k dispozici dostatečné technické vybavení, případně pokud měli doplňující dotazy, mohli se osobně dostavit na obecní úřady.

Využití distančního školení tudíž bylo důsledkem aktuálních okolností a ne dlouhodobě plánované strategie. Organizátoři školení proto nebyli dostatečně připraveni na realizaci distanční formy, jelikož neměli k dispozici metodické pokyny a nemohli ani čerpat ze zkušeností z předešlých let. K přípravě distanční formy školení navíc neměli dostatek času, jelikož nebylo s dostatečným předstihem zřejmé, jakým způsobem bude nutné uzpůsobit průběh školení epidemické situaci. Organizátoři proto zvolili nejjednodušší cestu provedení distančního školení, tedy sdílení dokumentů k samostudiu. Distanční školení je však možné využít efektivněji – aplikovat multimediální prvky pro větší názornost a snadnější zapamatovatelnost učiva nebo rozšířit distanční školení pro ostatní členy komise. Předmětem dané kapitoly je proto posoudit, jaké jsou možnosti zavedení distančního školení OVK – zda by se distanční školení mohlo stát oficiálním nástrojem vzdělávání komisí a který ze způsobu provedení distanční formy školení je nejvhodnější.

3.1. Požadavky na distanční školení

Pro zhodnocení možnosti zavedení distančního školení OVK a doporučení určitého nástroje je zapotřebí ujasnit si, jaké náležitosti by mělo školení splňovat a co je jeho cílem. Před samotnou analýzou je proto vhodné popsat, jaké podmínky by měl nástroj distančního školení splňovat, aby vyhovoval potřebám školitelů i účastníků školení.

Distanční školení by v ideálním případě nemělo být finančně nákladné, nemělo by být náročné na technické vybavení a mělo by být co nejjednodušší pro užívání ze strany organizátorů i účastníků školení. Distanční školení by také mělo být efektivní, aby splnilo svůj účel, tedy připravit členy OVK na práci ve volební komisi.

Podmínky distančního školení:

- Efektivita
- Školení pro větší množství lidí (nejlépe pro všechny členy OVK)
- Přiměřená finanční náročnost
- Snadná údržba či aktualizace
- Uživatelská přívětivost
- Časově nenáročná příprava školení

3.2. Nástroje distančního školení a vhodnost jejich využití

Nástroje a techniky distančního školení lze řadit podle mnoha kritérií. Pro účely tohoto dokumentu bylo stanoveno řazení podle předpokládané náročnosti přípravy, zavedení a údržby.

Nástroje distančního školení jsou rozděleny do čtyř kategorií:

- **Sdílení materiálů** – poskytnutí metodických a informačních materiálů (ať už ve fyzické či on-line podobě)
- **Webinář či on-line přednáška** – přednes přednášky v živém přenosu, případně její záznam
- **E-learningový kurz** – interaktivní školící kurz
- **LMS** – správa školení v systému pro řízení výuky

Typy distančního školení se dají vzájemně kombinovat a navzájem se nevylučují, naopak, pro poskytnutí co nejširších možností je vhodné využívat více nástrojů zároveň. Školení se díky tomu přiblíží různým potřebám účastníků, jelikož každému z nich může vyhovovat jiná výuková metoda. Je tudíž možné sdílet materiály na internetových stránkách, případně je poskytovat i v tištěné podobě, přednést prezentaci během on-line přednášky a zároveň spravovat celý průběh školení v LMS.

3.2.1. Poskytnutí studijních materiálů

První možností je sdílení školících materiálů, které lze poskytovat elektronicky e-mailem či vyvěšením na internetové stránky. Sdíleny mohou být metodické pokyny, instruktážní videopořady nebo také prezentace, které mohou být statické či doplněné doprovodným komentářem. Pro členy komise, kteří se z různých důvodů nemají přístup k on-line materiálům je vhodné poskytnout jim potřebné dokumenty v tištěné formě.

V současné době sdílí ČSÚ na svých internetových stránkách materiály obsahující postup při zjišťování výsledků hlasování. Materiály jsou zde řazeny podle data konání voleb⁶⁷. Také městské a obecní úřady poskytují členům komisí potřebné materiály on-line na svých internetových stránkách. Dokumenty však mnohdy nebývají pohromadě na jednom místě, jelikož ČSÚ sdílí materiály tematicky orientované na postupy okrskových komisí při zjišťování výsledků hlasování, obecní úřady se zaměřují zejména na pracovní postupy komisí a organizační detaily⁶⁸.

Zavedení metody

Sdílení materiálů na internetových stránkách je tudíž běžnou praxí, ve které lze i nadále pokračovat. Je zde však prostor pro zefektivnění a zpřehlednění poskytování výukových dokumentů. Bylo by vhodné umístit všechny materiály na jedno místo, seřadit informace podle témat a graficky od sebe odlišit dokumenty, které je potřeba nastudovat a materiály, které slouží spíše pro rozšíření informací. Vhodným řešením by bylo sdílet všechny materiály na jedné internetové stránce (například na internetových stránkách Ministerstva vnitra) a přidávat k těmto dokumentům i aktuální informace ohledně voleb. Obecní úřady by pak na svých stránkách mohly sdílet organizační informace, které chtějí předat členům OVK a přidat k nim odkaz na souhrnné stránky. Členové komise by tím pádem měli přístup k jednotnému zdroji a v případě potřeby by tyto informace nemuseli dohledávat.

---

⁶⁷ Odkaz na metodické materiály ČSÚ zde: <https://www.czso.cz/csu/czso/volby-archiv>.

⁶⁸ Některé městské a obecní úřady na svých internetových stránkách sdílejí kompletní materiály (příklad města Dačice, viz odkaz), avšak není tomu tak ve všech případech. Odkaz: <https://www.dacice.cz/mestsky-urad/volby-2020/materialy-ke-skoleni-clenu-okrskovych-volebnich-komisi-3311cs.html>.

Sdílení dokumentů na internetové stránky je zavedenou praxí, jež byla využita také při převedení školení do distanční formy. Její současná podoba však odpovídá tomu, že se nejedná o plnohodnotnou školicí formu, ale spíše o doplněk k prezenčnímu školení. Je proto vhodné upravit sdílení materiálů a využívat tuto metodu jako jednu z možností distančního školení, případně jako doplněk k prezenční formě, avšak ne jako náhradu. Nejedná se totiž o zcela dostačující způsob školení – účastníci přicházejí o osobní kontakt se školiteli, mají ztíženou možnost pro pokládání dotazů a školitelé nemají dostatečný dohled nad průběhem školení. Také z těchto důvodů se sdílení materiálů v krajských a senátních volbách v roce 2020 kombinovalo s osobními konzultacemi, které měly zajistit kontakt mezi školiteli a účastníky. Individuální konzultace jsou však ze své podstaty dostupné pouze pro omezený počet účastníků.

Kritéria

Pokud tento způsob distančního školení vztáhneme na výše stanovená kritéria, tak:

- **Efektivita** – sdílení materiálů je snadno proveditelná metoda, která se navíc v praxi běžně využívá. Velkou nevýhodou však je, že samostatně dostatečně nenahrazuje prezenční školení, a je proto vhodné jej kombinovat s prezenční formou, individuálními konzultacemi či jinými způsoby distanční výuky.
- **Školení pro všechny členy OVK** – sdílení materiálů on-line lze využít pro všechny členy komise. Je však vhodné poskytnout případným zájemcům také tištěné materiály.
- **Přiměřená finanční náročnost** – jedná se o finančně nenákladnou metodu, jelikož správa internetových stránek probíhá z interních zdrojů v rámci běžné správy webu. Vyšší finanční náklady jsou spojené s tiskem materiálů, proto je vhodné tisknout jen stěžejní dokumenty.
- **Snadná údržba či aktualizace** – materiály by se přidávaly na internetové stránky organizace, což se již v současnosti provádí. Pokud by vznikla záložka se souhrnnými materiály týkající se školení, jednalo by se o jednorázovou aktivitu s občasnou potřebou aktualizace některých dokumentů.

- **Uživatelsky přívětivé** – práce v internetovém prohlížeči je běžnou digitální kompetencí. Pro členy, kteří nemají přístup k technologiím či mají nízké digitální dovednosti, by byly připraveny tištěné dokumenty. Také z pohledu organizátorů školení se jedná o přívětivou metodu, jelikož materiály na internetové stránky sdílí městské či obecní úřady nebo ČSÚ.
- **Časová nenáročnost přípravy školení** – jelikož jsou v současnosti poskytovány materiály on-line, jedná se osvědčenou a nenáročnou metodu. Pokud by se vytvářel odkaz pro sdílení kompletních materiálů, stačilo by zkompletovat již vytvořené materiály, seskupit je dle témat, připsat k nim doprovodný komentář a umístit je na internetové stránky. Bylo by však zapotřebí stanovit odpovědnou instituci či osobu, která by to měla na starosti.

3.2.2. Webinář či online přednáška

Náročnější formou distančního školení je realizace webináře či on-line přednášky. Jedná se o techniku velmi podobnou tradičnímu prezenčnímu školení, avšak s tím rozdílem, že není potřeba se fyzicky potkávat. Jelikož webinář probíhá v reálném čase, může školitel s účastníky komunikovat a odpovídat jim na jejich případné dotazy. Po ukončení živého vstupu lze uložit záznam přenosu, účastníci si tudíž mohou přednášku v případě potřeby projít znovu. Záznam přednášky je také vhodný výukový materiál pro náhradníky. Platformy, přes které lze webinář uskutečnit, také umožňují stáhnout docházku, což je vhodné zejména pro kontrolu splnění povinnosti účasti na školení pro členy, pro které je účast na školení stanovena zákonem.

Zavedení metody

Pro realizaci webináře je potřeba připravit obsah přednášky (obsah může být totožný s dosavadní formou prezenční přednášky), zajistit technické vybavení a místnost pro realizaci (místnost na obecním úřadě, kancelář nebo případně také pokoj v domácnosti) a zvolit platformu pro uskutečnění on-line přednášky. Webinář lze uskutečnit bez výraznější vnější technické podpory z vlastních zdrojů a není potřeba využívat služeb extérních firem.

- **Průběh webináře**

Webinář by mohl probíhat podobně jako dosavadní prezenční školení, avšak v rámci jedné přednášky by mohlo být proškolen více komisí najednou, než je možné při prezenční formě. Jelikož živý přenos on-line přednášky mohou sledovat stovky až tisíce účastníků najednou, lze tuto metodu využít také pro proškolení běžných členů komise. Je tudíž možné naplánovat několik termínů webinářů, rozdělit účastníky dle jejich pracovní pozice v komisi, aby mohl být obsah školení přizpůsoben jejich pracovním činnostem. Zároveň by tímto byly odděleny prezenční listiny členů, pro které je školení povinné s těmi, pro které je pouze doporučeno. Jedinci, kteří by zmeškali školení⁶⁹, by se mohli účastnit náhradního termínu. Tato možnost by mohla být využitelná také v případě, že by bylo potřeba proškolit náhradníky. Pro tyto účely by také mohl být využit záznam webináře neboli webcast.

Záleží však na tom, kteří členové komise by se webináře účastnili a zda by se jednalo o náhradu prezenčního školení, nebo zda by byly uskutečňovány obě formy školení souběžně. Lze tudíž zvážit několik možností využití webináře – jako náhrada prezenčního školení, alternativa při nenadálých situacích, případně jako doplněk k prezenčnímu školení pro vybrané členy či pro všechny členy OVK.

Pokud si rozebereme jednotlivé možnosti, tak s ohledem na povinnosti předsedů, místopředsedů a zapisovatelů ve volebních komisích je vhodné, aby se účastnili prezenčního školení. Jelikož v komisi zastávají specifické role, osobní účast na školení pro ně může být intenzivnější a mohou si z něj odnést detailnější informace. Účast na on-line přednášce či zhlédnutí záznamu by mohlo být využitelné v případech, kdy by nešlo zajistit prezenční účast (ať už z osobních důvodů členů komise, případně plošně kvůli neočekávaným situacím jako je pandemie).

On-line přednášek by se ale mohli účastnit běžní členové komise, kterým by tento formát poskytl základní informace ohledně pracovní náplně efektivnější formou, než jen samostudium materiálů. Pro běžné členy komise však dle stávající právní úpravy není školení povinné, a proto by účast na webináři byla dobrovolná. Je proto na zvážení, zda by při doporučení účastnit se přednášky členové OVK této možnosti využili. Bylo by proto vhodné zjistit předem jejich zájem a dle toho naplánovat

---

⁶⁹ Akceptovatelné důvody nepřítomnosti na přednášce a účast na náhradním termínu by mohly být totožné s účastí na prezenčním školení.

počet termínu on-line přednášek. Zájem o webinář by bylo možné ověřit na prvním zasedání vyplněním formuláře, případně elektronickým formulářem zaslaným na email či vyvěšeným na internetových stránkách. Pro běžné členy komise lze také zvážit doporučení zhlédnutí záznamu přednášky, což by kladlo nižší nároky na organizaci školení, jelikož by nemuselo proběhnout tolik termínů přednášek.

Pokud by webinář měl nahradit zavedenou formu prezenční přednášky, jednalo by se o velkou změnu. V případě, že by se vyskytly problémy při realizaci přednášky, mohlo by to ohrozit proškolení členů OVK. Proto je vhodnější ponechat prezenční školení a doplnit jej o možnost on-line provedené přednášky.

- **Komunikační platformy a technické vybavení**

Pro komunikaci mezi účastníky školení a lektory kurzu lze využít mnoho platform například Microsoft Teams, Zoom, Webex, G Suite Meet, Hangouts Chat G Suite, Jitsi Meet, BlueBoard, YouTube a další. Ty se od sebe odlišují limitem pro počet připojených účastníků či uskutečnění hovorů, počtem současně viditelných kamer, nutností instalovat další rozšíření nebo cenou za poskytované služby⁷⁰. Některé z platform jsou dostupné pouze v anglickém jazyce, jiné jsou i v češtině. Výběr platform je široký, záleží tak na potřebách organizátorů školení, který z komunikačních prostředků jim bude nejvíce vyhovovat.

Vhodnou platformou může být například Microsoft Teams⁷¹, který je k dispozici v českém jazyce, není zde omezen časový limit pro hovory a je bez poplatků (či jako součást placených Microsoft Office 365). Přístup k on-line přednášce je umožněn bez nutnosti licence a založení účtu, účastníci se mohou připojit i bez instalace programu přes vygenerovaný odkaz, který je jim nasdílen (emailem či na internetových stránkách). Jedná se o vhodnou platformu pro větší skupiny lidí, jelikož se jednoho

---

⁷⁰ Souhrnná tabulka srovnání různých komunikačních platform je k dispozici zde:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1KVkFFS-3shmvryQS_hGwXy05oMapsFoi1W42fMBHh1g/edit#gid=0.

⁷¹ Návod pro tvorbu webináře v Microsoft Teams k dispozici zde: <https://docs.microsoft.com/cs-cz/dynamics365/marketing/teams-webinar>.

hovorů může účastnit až 300 osob⁷². Je také možné stáhnout si docházku účastníků obsahující jména osob, čas připojení a odpojení z přednášky, což může sloužit jako doložení přítomnosti na školení. Platforma také nabízí cloudové úložiště.

Kromě platformy pro realizaci on-line školení je také potřeba zajistit technické vybavení. Z hlediska organizátorů je potřeba mít k dispozici počítač či notebook, sluchátka s mikrofonom (pro lepší kvalitu zvuku) a v případě potřeby webkameru. Je také vhodné mít zajištěné kvalitní a stabilní připojení k internetu a místnost, ze které se bude vést školení. Z pohledu účastníků školení je zapotřebí zařízení s připojením na internet, na kterém lze sledovat živý přenos (stolní počítač, notebook, tablet případně chytrý mobilní telefon). Vhodný je také mikrofón, avšak otázky lze pokládat také písemně do chatu, takže to není nezbytné. K uskutečnění webináře tudíž není nutné nadstandardní technické vybavení.

Kritéria

Pokud přípravu a realizaci on-line přednášky podrobíme výše stanoveným kritériím, tak:

- **Efektivita** – on-line přednáška se podobá prezenční formě a je zde udržován kontakt pomocí mikrofónu či chatu. Jedná se tudíž o efektivní výukovou metodu. Zároveň je webinář poměrně snadný na přípravu a realizaci.
- **Školení pro všechny členy OVK** – tato metoda umožňuje proškolení všech členů OVK a to jak v rámci on-line přenosu tak i záznamem on-line přednášky.
- **Přiměřená finanční náročnost** – z hlediska finančních nákladů se jedná o poměrně nenáročnou řešení, jelikož k realizaci webináře není nutné speciální technické vybavení, postačí běžné kancelářské vybavení (počítač s kamerou, mikrofónem a s připojením na internet). Platformy pro realizaci webináře jsou bez poplatků či za mírné poplatky, případně jsou některé

---

⁷² Podmínky užívání se mohou měnit v závislosti na rozhodnutí firmy Microsoft. Více informací o nabídkách na internetových stránkách společnosti: <https://www.microsoft.com/cs-cz/microsoft-teams/compare-microsoft-teams-options>.

z nich součástí licencí MS Office, které jsou ve státní správě běžně rozšířené.

- **Snadná údržba či aktualizace techniky** – materiály k webináři je potřeba upravovat podle aktuálních změn (stejně jako klasickou prezenční přednášku). Živý přenos on-line přednášky lze uložit jako záznam a využívat jako výukový materiál do dalších let.
- **Uživatelsky přívětivé** – pro účastníky školení se jedná o uživatelsky přívětivou formu, jelikož instalace platformy pro spuštění webináře není náročná a v některých případech ani není nutná. Účastníkům školení lze také poskytnout návod, jak s danou platformou pracovat (postup pro stažení a instalaci, přihlášení, pokládání dotazů apod.). K připojení na webinář postačí běžné technické vybavení (počítač, tablet či dokonce mobilní telefon). Nevýhodou však může být, že on-line přednáška se uskutečňuje v přímém přenosu, a proto neumožňuje takovou flexibilitu jako jiné metody. Větší flexibilitu umožňuje záznam přednášky, který lze zhlédnout kdykoliv a opakovaně.
- **Časová nenáročnost přípravy školení** – příprava obsahu on-line přednášky se příliš neliší od té prezenční a v případě potřeby lze webinář realizovat i bez dlouhodobější přípravy. Školení lze uskutečnit také pomocí záznamu z přednášky.

3.2.3. E-learningový kurz

Prostředí e-learningového kurzu umožňuje kombinovat různé výukové strategie, tedy metody prezentace obsahu a způsob uspořádání kurzu. Jedná se o názorné ukázky, obrazovou či audio prezentaci obsahu nebo ukázkové dialogy, což napomáhá k lepšímu pochopení a zapamatování učiva. V rámci e-learningového kurzu je také možné ověřovat znalosti účastníků pomocí průběžných a závěrečných testů a získávat vzájemnou zpětnou vazbu lektorů kurzu a účastníků. Kvalitně provedený e-learningový kurz nabízí účastníkům aktivní zapojení do vzdělávacího procesu. E-learningový kurz může být dostupný na více médiích – počítači, tabletu či mobilním telefonu a také v různých formách – v internetovém prohlížeči či jako aplikace.

Zavedení metody

Pro vytvoření e-learningového kurzu je zapotřebí promyslet strukturu kurzu (výukovou strategii), která je vhodná pro školení OVK. Kurz by měl být uzpůsoben specifickým potřebám členů komise, a proto je vhodné při jeho vytváření spolupracovat se školiteli OVK, s odborníky na vzdělávání i IT specialisty. Jelikož je k vytvoření kvalitního on-line kurzu zapotřebí tomuto formátu upravit učivo (struktura kurzu, přizpůsobení učiva interaktivní formě atd.) a využívat speciální programy, není zřejmě v možnostech školitelů vytvořit e-learning z vlastních zdrojů. E-learningové kurzy jsou však v současné době poměrně rozšířené a využívají je jak soukromé firmy, tak státní organizace. Nemělo by být proto velkou překážkou pro jednotlivé kraje, města či obce zařídit tvorbu kurzu v rámci zdrojů organizace a využít služby externí firmy. Lze také uvažovat o možnosti vytvořit e-learningový kurz z centrální úrovně, aby jej mohli využít členové OVK napříč ČR.

Kritéria

Pokud přípravu a realizaci e-learningového kurzu podrobíme výše stanoveným kritériím:

- **Efektivita** – kvalitně provedený e-learningový kurz je při výuce velice efektivní, jelikož interaktivní a multimediální prvky zvyšují pochopení a zapamatování učiva. E-learningový kurz by mohl být vytvořen pro všechny typy voleb, přičemž účastníci by v něm mohli plnit průběžné testy. Při úspěšném absolvování by obdrželi certifikát, který by pro členy, kteří mají povinnost účastnit se školení, sloužil jako doložení splnění jejich povinnosti.
- **Školení pro všechny členy OVK** – e-learningový kurz je vhodný pro všechny členy komise, avšak závisí na digitálních dovednostech jednotlivých účastníků, zda jsou schopni kurz absolvovat. Závisí také na tom, zda by byl kurz tvořen na lokální úrovni pouze pro některé volební komise či centrálně pro všechny členy OVK.
- **Přiměřená finanční náročnost** - jedná se o dražší metodu než předešlé způsoby, jelikož pro vytvoření a správu kurzu je vhodné spolupracovat s externími firmami.
- **Snadná údržba či aktualizace techniky** – pro údržbu e-learningového kurzu je vhodné vyčlenit pracovníky, kteří se budou věnovat spolupráci

s dodavateli kurzu (interními zaměstnanci či extérní firmou). Vytvořený e-learningový kurz lze používat opakovaně pouze s mírnými aktualizacemi obsahu.

- **Uživatelsky přívětivé** – pokud je kurz kvalitně provedený, je pro uživatele snadné orientovat se v něm a plnit dané úkoly. Pro některé členy OVK s nižšími digitálními dovednostmi by to však mohlo být náročnější. E-learningový kurz totiž vyžaduje větší míru aktivního zapojení než například webinář.
- **Časová nenáročnost přípravy školení** – na e-learningovém kurzu je nejnáročnější jeho příprava a údržba. Záleželo by na tom, kdo by byl za jeho vytvoření a správu odpovědný.

3.2.4. LMS systém

Systém pro správu vzdělávání (LMS) je komplexní systém e-learningového vzdělávání. LMS systém kombinuje různé nástroje distančního vzdělávání a zastřešuje je na jednom místě. Studenti mají přístup k vzdělávacím kurzům, školitelé zase v daném prostředí mohou zadávat úkoly, dohlížet na průběh studia a je zde umožněna komunikace účastníků se školiteli. Jedná se o nejdokonalejší verzi e-learningu, jelikož software umožňuje tvorbu, správu i distribuci učiva⁷³.

Zavedení metody

Vytvoření e-learningového kurzu v rámci LMS prostředí je značnou výhodou zejména proto, že je dostupné vše na jednom místě. Toto prostředí je vhodné především pro kurzy, které se dlouhodobě příliš nemění, což je případ školení k volební tematice. E-learningový kurz se může vytvořit jednorázově pro jednotlivé typy voleb, přičemž je potřeba průběžně kurz aktualizovat s ohledem na legislativní či organizační změny. Kurzy však nebude nutné tvořit zcela znova a od základu je měnit, postačí upravit vybrané pasáže dle aktuální situace (aktualizace změn ve volebních zákonech či další změny). Školení OVK je navíc proces, který se opakuje při každých volbách, tím

---

⁷³ Zdroj: https://www.pdf.upol.cz/fileadmin/userdata/PdF/katedry/ktiv/Studijni_materialy/Klement/1_klement-a-kol-elearning.pdf,
https://www.institutpraha.cz/obj/obsah_fck/egon/pdf_programy/distanzni_vzdelavani.pdf.

pádem se vytvoření e-learningového kurzu v rámci LMS prostředí vyplatí i s ohledem na to, že jej lze využívat opakovaně.

S komplexností LMS se však pojí větší náročnost na jeho vytvoření a údržbu. Některé LMS systémy jsou bezplatné (např. Moodle⁷⁴, v rámci kterého lze případně využít i placenou verzi s technickou podporou), jiné jsou placené. V obou případech je však zapotřebí zamyslet se nad tím, kdo bude zodpovědný za vytváření kurzů či za správu e-learningových serverů, tedy zda se bude čerpat z interních zdrojů nebo se využijí služby extérního dodavatele. Na tvorbě kurzu by se také měli kromě samotných školitelů podílet odborníci na vzdělávání a IT specialisté, aby jeho výsledná forma byla dostatečně kvalitní a přínosná pro členy komise. V případě spolupráce s extérní firmou je ale i tak zapotřebí vyčlenit pracovníka pro komunikaci s danou firmou, kterým může být interní pracovník (ICT koordinátor) zabývající se správou sítě a počítačů. Extérní firmy totiž většinou zajišťují správu a aktualizaci systému, ICT koordinátor řeší běžný chod systému a je také technickou oporou pro školitele kurzu⁷⁵.

S ohledem na složitost zavedení, údržbu a aktualizaci LMS prostředí je také vhodné zvážit, zda zodpovědnost za vedení kurzu nebude vhodnější přenést z POÚ či KÚ na centrální úroveň (ČSÚ či Ministerstvo vnitra). Školení je pro všechny okrskové volební komise téměř totožné (lišit se mohou organizační detaily). Centrálně vytvořené a udržované LMS prostředí by proto mohlo být vhodnější volbou, než kdyby si jej musely zařizovat jednotlivé kraje či městské a obecní úřady samostatně. I když by bylo LMS prostředí zřízeno centrálně a jednotliví školitelé by k němu měli přístup, bylo by zřejmě potřeba vyčlenit technické oddělení, které by to celý systém spravovalo, jednalo s dodavatelem a poskytovalo školitelům poradenství.

Realizace kurzu v LMS prostředí je tudíž technicky náročnější na přípravu i údržbu než webinář, který lze vytvořit s běžně dostupným technickým vybavením a digitálními dovednostmi školitelů. Také od účastníků je vyžadována větší znalost technologií, jelikož se musí umět zorientovat v prostředí LMS systému. Orientace v LMS prostředí může být pro některé členy komise náročnější, jelikož vyžaduje jejich aktivní zapojení. Také z toho důvodu by měl být kurz uživatelsky co nejprívětivější.

---

⁷⁴ Zdroj: <https://moodle.org/>.

⁷⁵ Více v publikaci „Moderně s Moodle“ (kapitola 3). Dostupné zde: https://knihy.nic.cz/files/edice/moderne_s_moodlem.pdf.

Účastníci kurzu by mohli postupovat v softwaru podle svých časových možností a svým vlastním tempem. Předem by však byl vymezený časový rámec, do kterého by museli kurz absolvovat. Po úspěšném absolvování závěrečného testu by účastníci obdrželi certifikát, přičemž u členů s povinností účastnit se školení by to sloužilo jako potvrzení splnění jejich povinnosti.

Kritéria

- **Efektivita** – LMS prostředí je velice efektivní, jelikož nabízí evidenci a správu kurzu, různé výukové materiály, průběžné i závěrečné testy na jednom místě.
- **Školení pro všechny členy OVK** – LMS prostředí je vhodné pro proškolení všech členů OVK, avšak vyžaduje vyšší digitální dovednosti než ostatní metody.
- **Přiměřená finanční náročnost** – jelikož je LMS komplexní systém, který je poměrně náročný na realizaci z vlastních zdrojů, může být zapotřebí spolupracovat na jeho vytvoření a správě s externím dodavatelem. Jedná se tudíž o finančně náročnější metodu školení.
- **Snadná údržba či aktualizace techniky** – pro údržbu LMS systému je podobně jako u e-learningového kurzu vhodné mít vyčleněné pracovníky, kteří budou na tvorbě i správě systému spolupracovat s dodavateli.
- **Uživatelsky přívětivé** – přehledně vytvořený LMS systém může uživatelům poskytovat přívětivé prostředí. Avšak podobně jako u e-learningového kurzu mohou mít někteří účastníci s nižšími digitálními dovednostmi problémy s jeho ovládáním.
- **Časová nenáročnost přípravy školení** – tvorba LMS systému je dlouhodobý úkol vyžadující využití služeb odborníků. Nejedná se tudíž o metodu, kterou by šlo zavést v krátkém časovém horizontu z interních zdrojů.

3.3. Forma zavedení distančního školení

Kromě samotné metody realizace distančního školení je také vhodné zvážit, zda by se jednalo o náhradu prezenčního školení či jako doplňující formu. Z doporučení⁷⁶, které se objevují v dokumentech pro tvorbu školení, je zřejmé, že je vhodné ponechat prezenční formu školení, jelikož přináší benefity, které nemusí distanční školení naplnit (zejména pro určité pracovní pozice v komisi – zkušené členy OVK, nováčky). Distanční školení by mohlo sloužit jako prostředek pro doplňující samostudium, případně jako možnost pro členy komise (běžné členy či náhradníky), kteří se neúčastní prezenční formy školení.

Nahrazení prezenčního školení distanční formou by mohlo být unáhleným krokem, jelikož prezenční školení je osvědčenou a zavedenou metodou, zatímco distanční školení je v českém prostředí poměrně nové. Je proto vhodnější zvolit postupné zavedení distančního školení a v případě, že se časem osvědčí, lze uvažovat o tom, že by se jednalo o výchozí formu školení.

Značným přínosem distančního školení je flexibilita, proto je vhodné využívat jej při nestandardních okolnostech, které vyžadují vzdálenou formu nebo k proškolení členů, kteří se nemohou z různých důvodů dostavit na prezenční školení, případně jako způsob školení náhradníků.

3.3.3. Povinné či dobrovolné distanční školení

S tímto se také pojí otázka, zda distanční školení zavést dobrovolně či povinně. V tomto ohledu je vhodné ponechat možnost distančního školení na dobrovolnosti a to hned z několika důvodů: zavedení povinnosti by bylo velkým zásahem do současné praxe; pokud to bude dobrovolné, mohou to organizátoři školení přijmout lépe, než kdyby jim to bylo nařízeno; distanční školení je poměrně novým prvkem a není zaručeno, že by jeho tvorba a realizace proběhly bez problémů – školení však musí proběhnout řádně, organizátoři by se proto mohli dostat pod tlak; on-line školení není vhodné pro všechny účastníky a paralelně by se stejně musela probíhat (aspoň v omezené míře) prezenční forma. Z těchto důvodů je vhodnější zavádět distanční školení postupně a ponechat volbu formy školení na organizátorech, aby si sami mohli uzpůsobit formu školení aktuálním podmínkám a svým možnostem.

---

⁷⁶ Viz kapitola 1.5.6. Doporučení pro tvorbu distančního školení.

Pokud by bylo distanční školení zavedeno, kdo by se ho účastnil?

- Pokud budeme předpokládat, že by byly prováděny obě možnosti školení, tak předsedové, místopředsedové a zapisovatelé by se museli účastnit aspoň jedné z těchto forem, přičemž preferována by byla jejich osobní přítomnost.
- Distanční školení je vhodné zejména pro běžné členy, kteří mají v současnosti velmi omezenou možnost proškolení. Distanční školení by jim tudíž mohlo poskytnout dodatečné informace pro vykonání práce v komisi.

3.4. Dopad na právní úpravu

V současnosti je školení členů OVK ze zákona povinné pro předsedy, místopředsedy a zapisovatele komisí, přičemž v zákoně není blíže uvedeno, jakým způsobem má být školení provedeno. Při zavedení kterékoliv z forem distančního školení proto není nutné měnit stávající právní úpravu.

Pokud by se školení měli účastnit také ostatní členové komise, je nutné zvážit, zda by se jednalo o jejich povinnost (v tom případě by bylo nutné změnit stávající právní úpravu) či o doporučení. Zavedení povinnosti pro ostatní členy by ale zvýšilo tlak na organizátory, kteří by museli zajistit školení pro všechny. Příprava a realizace školení je navíc poměrně decentralizovaná – podílí se na něm ČSÚ, KÚ a POÚ, bylo by proto vhodné ponechat jim možnost přizpůsobit si školení podle svých potřeb a možností. Avšak v případě, že by u běžných členů byla účast na školení dobrovolná, je otázkou, v jaké míře by této možnosti využili.

3.5. Shrnutí

Distanční školení je možné provést mnoha způsoby například sdílením materiálů na internetové stránky organizací, webinářem, e-learningovým kurzem nebo v rámci LMS prostředí. Každá z metod má své výhody i nevýhody, a je proto otázkou, jaký nástroj je pro proškolení členů OVK nejvhodnější. Například pouhé sdílení materiálů není dostačující formou pro proškolení těch členů, kteří mají zákonem stanovenou povinnost účasti na školení. Může to však být vhodný způsob pro následné samostudium či nástroj pro běžné členy komise, kteří v současnosti proškolení nebývají. Záleží tudíž na tom, pro jaké členy komise by se školení vytvářelo, kdo by za to byl zodpovědný a jak přesně by v praxi mělo probíhat.

Co se týče zavedení metody, tak nejsnadněji proveditelnou metodou je poskytnutí studijních materiálů, což již v současnosti probíhá. Sdílení materiálu však lze více zpřehlednit a to sjednocením výchozího zdroje (zavedením internetové stránky, na které by byly dostupné všechny materiály na jednom místě) a graficky uspořádat materiály podle témat a důležitosti, aby členové věděli, který z materiálů je stěžejní a který slouží k doplnění detailnějších informací. Velké množství nasdílených materiálů totiž může vést ke ztrátě motivace k jejich prostudování.

Jak už bylo zmíněno výše, pouhé sdílení materiálů nemusí být plnohodnotný způsob provedení školení a zcela nenahrazuje prezenční formu. Proto je vhodné zvážit také další metody například provedení školení pomocí webináře. Tento nástroj je v praxi poměrně snadno proveditelný a jeho značným přínosem je, že probíhá podobně jako prezenční školení. V rámci webináře je udržován kontakt školitelů s účastníky a je jim umožněna okamžitá zpětná vazba. Jedná se tudíž o podobně intenzivní metodu školení, jakým je klasická prezenční přednáška. Metoda je vhodná pro proškolení většího množství účastníků, hodí se tudíž také pro běžné členy komise.

Další možností je vytvoření e-learningového kurzu či LMS prostředí. Tyto dva nástroje však vyžadují vyšší počáteční investice (času k vytvoření kurzu či celého LMS systému i financí), jelikož je vhodné spolupracovat na nich s externím dodavatelem. Poté je vyžadována správa kurzu a jeho průběžná aktualizace. V případě kvalitní realizace však vzniká efektivní nástroj pro školení, který lze navíc používat opakovaně.

Pro efektivní a kvalitní provedení školení je vhodné kombinovat různé nástroje distančního školení například tak, že sdílení materiálů je možné využívat jako základ k samostudiu a doplnit jej o interaktivnější formy provedení školení jakými je webinář či e-learningový kurz.

Pokud se na distanční školení podíváme z pohledu toho, pro koho je školení vhodné, tak pro běžné členy komise se jedná o ideální formu, jelikož distanční provedení umožňuje proškolení velký počet účastníků a zároveň nevyžaduje jejich fyzickou přítomnost na místě školení. Pro členy se zákonnou povinností účastnit se školení však může být prezenční forma školení přínosnější. V tomto případě může distanční školení sloužit jako podpůrný výukový nástroj. U všech forem distančního školení však závisí také na technickém vybavení a digitálních kompetencích jednotlivých účastníků.

Z pohledu organizátorů školení je nejméně náročnou formou sdílení studijních materiálů, jelikož se jedná o zažitou praxi. Příprava a realizace webináře vyžaduje větší časové a finanční nároky, avšak stále se jedná o nástroj, který je uživatelsky přívětivý a realizovatelný z vlastních zdrojů. Nejnáročnější na provedení je e-learningový kurz, případně LMS systém, který vyžaduje delší přípravu a koordinaci. V případě jeho zavedení se však jedná o uživatelsky přívětivou a efektivní formu školení.

Závěr

Školení OVK, které připravuje předsedy, místopředsedy a zapisovatele na práci ve volební komisi, v současné době probíhá prezenční formou. Účastníkům školení jsou v rámci prezentace a instruktážního videopořadu představeny všechny potřebné informace. S technologickým pokrokem a využíváním ICT technologií ve vzdělávání však vyvstává otázka, zda by nebylo vhodné využívat metody distanční výuky také pro školení OVK. Tyto úvahy jsou aktuální i s ohledem na vzniklou epidemickou situaci spojenou s šířením onemocnění covid-19, kdy bylo prezenční školení ke krajským a senátním volbám v roce 2020 v některých případech převedeno do distanční formy.

Distanční školení přináší větší flexibilitu z pohledu organizátorů školení i účastníků, je efektivní, jelikož se jej může účastnit více členů komise než běžné prezenční formy a využívání multimediálních prvků zvyšuje atraktivitu kurzu i schopnosti účastníků zapamatovat si učivo. Praxe ze zahraničí ukazuje, že některé státy využívají moderní technologie k proškolení členů volebních komisí sdílením materiálů na internetové stránky, realizací on-line přednášek či e-learningovým kurzem.

Při zavedení některé z forem distančního školení je však potřeba zvážit několik faktorů – zda bude distanční školení probíhat paralelně s prezenčním, nebo jej nahradí, pro koho bude určeno a jakým nástrojem bude provedeno. Vzhledem k tomu, že zrušení prezenční formy by bylo velkým zásahem do zaběhnuté praxe, je vhodnější uvažovat o zavedení doplňkové distanční formy, která by mohla být pro členy s povinností účastnit se školení doplňujícím samostudiem. V případě neočekávaných situací znemožňujících prezenční formu by školení mohlo být nahrazeno distančním způsobem. Distanční forma je vhodná také pro běžné členy komise, kteří se v současné době školení neúčastní.

Nejvhodnějším způsobem provedení distančního školení je kombinace různých nástrojů. Z hlediska realizace se jeví jako vhodná forma sdílení materiálů na internetových stránkách a uskutečnění webináře. Vytvoření e-learningového kurzu či LMS prostředí je náročnější na koordinaci a údržbu, avšak v případě vynaložené snahy se investice může vrátit v podobě kvalitního nástroje školení pro všechny členy komise.

Pro organizátory školení může být využití distančních způsobů vzdělávání přínosné, jelikož jim tyto nástroje mohou usnadnit či zefektivnit některé pracovní postupy. Pokud by se však distanční forma školení měla stát oficiálním způsobem proškolení členů komise, bylo by vhodné vytvořit metodiky či doporučení, dle kterých by se organizátoři při realizaci školení mohli řídit. Převedení školení do distanční formy totiž vyžaduje změnu zavedených postupů a metodické pokyny by mohly organizátorům školení přinést oporu při aplikaci nástrojů distančního školení.

Zavádění distančního školení do praxe tudíž závisí na mnoha faktorech. Obecně však lze shrnout, že nástroje distančního vzdělávání jsou pro školení OVK vhodné a přínosné. Nástroje distanční výuky by mohly rozšířit dostupnost školení pro všechny členy komise, zvýšit zájem účastníků o vzdělávání a usnadnit jim proces školení.